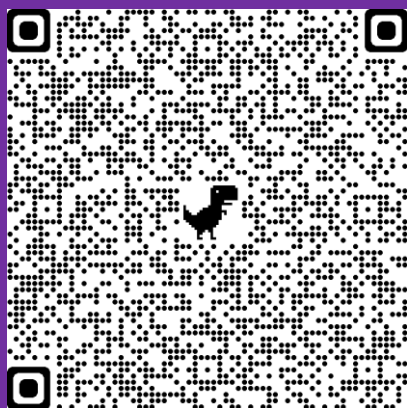

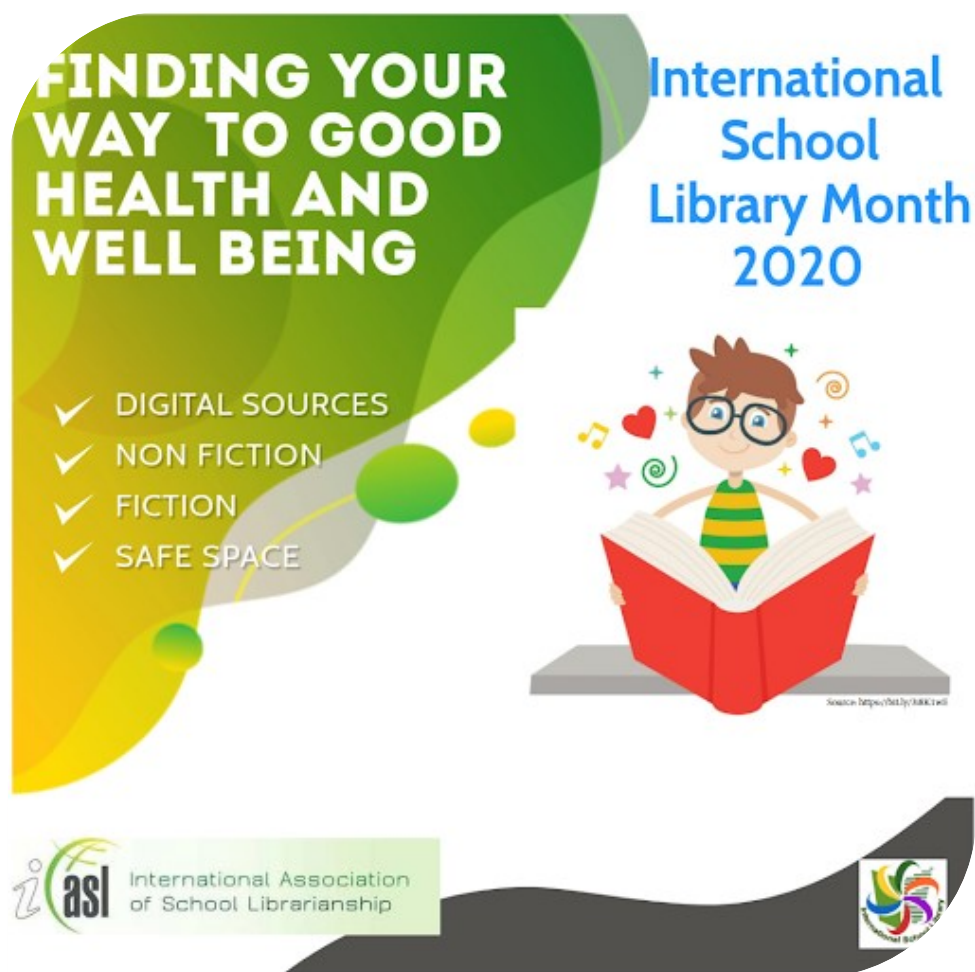

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC

2020

Vir: International Association of School Librarianship

Publikacija je delo IO Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS

Glavna in odgovorna urednica: mag. Urša Bajda

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 79649795

ISBN 978-961-6683-45-6 (PDF)

**OKTOBER
2020**

14. leto v Sloveniji

**MEDNARODNA
IZMENJAVA KNJIŽNIH
KAZALK**

**MEDNARODNI
mesec šolskih knjižnic**
International Association of School
Librarianship

**IV. NACIONALNA
IZMENJAVA
KNJIŽNIH KAZALK**

MEDNARODNI MESEC

ŠOLSKIH KNJIŽNIC

Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja

Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (IASL - International Association of School Librarianship <http://www.iasl-online.org/>) nas je tudi letos povabilo k praznovanju in promociji šolskih knjižnic. V slovenskem prostoru projekt že tradicionalno koordinira **Sekcija za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije**.

Letošnje geslo meseca
šolskih knjižnic

**"Iskanje poti do zdravja in
dobrega počutja"**

je uporabnike šolskih
knjižnic usmerjalo v
razmišljanje o izzivih nove
realnosti – življenja in
sobivanja s svetovno
pandemijo koronavirusa.

Letošnje geslo *Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja* se nanaša na izzive, ki nam jih prinaša nova realnost – življenje in sobivanje s svetovno pandemijo koronavirusa.

V zavedanju, da so šolske knjižnice nujno potrebne pri razvoju medosebnih kompetenc uporabnikov, spodbujanju k strpnosti s sprejemanjem drugačnosti in pri razvoju posameznikovega kritičnega mišljenja in da so (smo) šolski knjižničarji pomemben člen med učencem, učitelji in starši s sodelovanjem pri medpredmetnem poučevanju, razvijanju učnih strategij, različnih vrst pismenosti in ostalih kompetenc, ki so potrebne in večkrat tudi ključne za delovanje posameznika v današnji družbi.

S praznovanjem mednarodnega meseca šolskih knjižnic lahko spodbudimo k razmišljanju o široki paleti dejavnosti, s katerimi knjižnice učence in starše opremljajo za življenje.

Mednarodni mesec šolskih knjižnic omogoča pristojnim za šolske knjižnice, da izberejo dan v oktobru, ki najbolj ustreza njihovi posebni situaciji, ko lahko praznično poudarijo pomembnost šolskih knjižnic.

Verjamemo, da se je tudi letos, ko je bilo z različnih vidikov tako posebno leto, priključilo praznovanju kar nekaj slovenskih šolskih knjižnic. Hkrati se zavedamo, da so se le redke odločile oddati poročila, zato je letošnja publikacija manj obsežna kot pretekle.

Letošnja novost je bila pobuda k oddaji strokovnih prispevkov šolskih knjižničarjev, kar pomembno dviga strokovno raven naše publikacije.

Kot dolgoletna urednica sem si v tej publikaciji dovolila vsakemu prispevku izbrati naslov, ki označuje opisano posebnost določene šolske knjižnice.

Pričujoča publikacija je dokaz, da nam ne manjka novih idej za popestritev dogajanja v šolskih knjižnicah, hkrati pa uspešno integriramo trenutne aktualne dogodke, šolske vsakdanjike, praznike in projektne dejavnosti z dogodki tako v lokalni skupnosti kot širše.

Za IO Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS

mag. Urša Bajda

Gesla preteklih let

2007 - Učenje - okrepljeno z energijo šolske knjižnice,

2008 - Pismenost in učenje v tvoji šolski knjižnici,

2009 - Šolske knjižnice: panorama, zgodba zgodb,

2010 - Odprtost raznovrstnim izzivom – to so šolske knjižnice,

2011 - Šolske knjižnice opolnomočajo učence za življenje,

2012 - Šolske knjižnice – vez med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo,

2013 - Šolske knjižnice: vstop v življenje

2014 - Šolske knjižnice: srce šole,

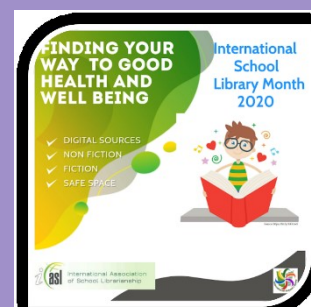
2015 - Šolske knjižnice so zakon,

2016 - Naučite se razvozlati svoj svet.

2017 - Povezovanje skupnosti in kultur.

2018 - Zakaj imam rad/a svojo šolsko knjižnico

2019 - Predstavljalj si ...

Mednarodni mesec šolskih knjižnic 2020

Avtor: Gregor Škrlj

Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (IASL-International Association of School Librarianship¹) je tudi za leto 2020 povabilo k praznovanju in promociji šolskih knjižnic. Z geslom: "Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja" (Finding Your Way to Good Health and Well Being).

Z vsakoletnim praznovanjem in obeleženjem meseca želimo širšo slovensko javnost opozoriti na delo šolskih knjižnic ter izpostaviti njihovo vlogo pri pridobivanju in povezovanju znanja, razvijanju domišljije, treningu socialnih veščin učencev in dijakov ter vzpostavitvi pozitivni odnos do knjižnic in branja.

Sekcija za šolske knjižnice v ZBDS je tudi v letu 2020 povabila šolske knjižnice, da se pridružijo in se odločijo za izvedbo projekta. Poročilo o izvedenih dejavnostih je bilo potrebno poslati predsednici sekcije, mag. Urši Bajda (do januarja 2021).

Letošnji oktober, ki je bil v marsičem drugačen od preteklih, so obeležili po večini šolskih knjižnic, 17 knjižnic pa je oddalo tudi poročila. V šolskih knjižnicah so k praznovanju pristopili različno, z raznolikimi dejavnostmi.

Kaj vse pa lahko počnemo tekom meseca in kaj so šolski knjižničarji že ustvarjali, pa si pogledjte v objavljenih e-publikacijah, ki so dostopne na spletni strani ZBDS: http://www.zbds-zveza.si/?q=node6/publikacija_mednarodni_mesec_solских_knjiznic

¹ Spletna stran: <https://www.iasl-online.org/ISLM>

Predlogi za mednarodni dan/teden/mesec šolskih knjižnic

(povzeto po spletni strani IASL, 2007 pripravila Alja Bratuša, dopolnile članice IO sekcije za šolske knjižnice: Ivanka Učakar, Tadeja Česen Šink (2010, 2011); Tinka Fric Kočjaž (2014, 2015); Urša Bajda (2016, 2017, 2018, 2019, 2020).

1. Na spletni strani šolske knjižnice/šole predstavimo mednarodni mesec šolskih knjižnic.
2. Učencem in strokovnim delavcem šole spregovorimo o pomenu šolskih knjižnic za učenje in poučevanje.
3. Spodbujajmo branje na najrazličnejše načine:
 - ✓ Z učenci pripravimo pravljčni dogodek – ustvarjalno delavnico s pripovedovanjem in ustvarjanjem za mlade bralce in krajane.
 - ✓ Pripravimo delavnico za starše, kako naj motivirajo za branje svoje otroke.
 - ✓ Organiziramo pogovor o prebranem - čajanko za učitelje in starše.
 - ✓ Z učenci pripravimo priporočilni seznam petih slovenskih knjig, ki bi jih priporočali sovrstnikom po svetu. Seznam pošljimo na naslov IASL, kjer ga bodo objavili.
 - ✓ Za javnost organiziramo predstavitev raziskovalnih/projektnih nalog, pri katerih je sodelovala šolska knjižnica z viri in učenjem uporabe virov.
 - ✓ Organizirajmo knjižni sejem, na katerem predstavimo knjige in avtorje iz drugih dežel, knjige v drugih jezikih.
4. Učenci naj oblikujejo plakate, zloženke, podloge za miške, druge izdelke, na katerih predstavijo svoj odnos do šolske knjižnice.
5. Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami. Registracija je bila mogoča do sredine oktobra na povezavi:

IV. NACIONALNA izmenjava knjižnih kazalk 2020.

Po vaši registraciji vam nacionalni koordinator Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS dodeli partnersko šolo, o čemer vas obvestijo preko elektronske pošte.

6. Učenci naj izdelajo knjižne kazalke, ki prikazujejo zakaj so radi v šolski knjižnici. Sodelujete lahko pri izmenjavi knjižnih kazalk z vrstniki širom sveta v mednarodnem projektu:

Bookmark Exchange Project

Po vaši registraciji vam mednarodni koordinator ISLM dodeli partnersko šolo (v zadnjem tednu septembra), o čemer vas obvestijo preko elektronske pošte.

Tudi letos je bila mogoča dvojna prijava:

- Izmenjava knjižnih kazalk za učence do 12. leta: **Registriracija šol za izmenjavo knjižnih kazalk med učenci do 12. leta.**

- Izmenjava knjižnih kazalk za učence starejše od 12 let: **Registracija za izmenjavo knjižnih kazalk med učenci nad 12 let.**

7. Organiziramo lahko odprti dan šolske knjižnice, na katerega povabimo starše in druge goste.
8. Organizirajmo sobotni »literarni« sprehod po kraju/mestu in spregovorimo tudi o šolski knjižnici.
9. Povabimo pomembnega gosta in se z njim pogovarjajmo o pomenu šolske knjižnice, mu pokažimo, kaj učenci počnejo v knjižnici ipd.
10. Povežimo se s splošno knjižnico in pripravimo skupen dogodek, ki ga lahko predstavimo novembra ob dnevu splošnih knjižnic.
11. Povežimo se s šolsko knjižnico v drugi deželi in sodelujmo z njo prek e-pošte ali spletnih strani. Zanimiva je povezava med šolskimi knjižnicami z uporabo programa Skype, več na spletnih straneh: **Skype Project**
12. Prijava je mogoča na povezavi: **Register for Skype Project**
13. Prijavite se v mednarodno izmenjavo digitalnih knjižnih kazalk (Digital Bookmark Exchange). Prijava je mogoča na povezavi: **Digital Bookmark Exchange**
14. Z učenci obiščimo drugo šolsko knjižnico. (Primer: Z učenci osnovnošolskih knjižnic obiščimo srednješolsko knjižnico.)
15. Med starši, učitelji in drugimi z učenci izvedemo anketo o tem, kakšne so bile šolske knjižnice včasih. Izsledke objavimo.
16. Objavimo svoje dogodke in ideje v spletni učilnici za knjižnično dejavnost <http://skupnost.sio.si/login/index.php>, na blogu <http://monthofschoollibraries.blogspot.com/>.
17. O dejavnostih ob mednarodnem dnevu šolskih knjižnic poročajmo v lokalnih časopisih.
18. Objavimo poročila o poteku mednarodnega dneva šolskih knjižnic v šolskem glasilu ali zaprosimo učence, da pišejo o pomenu šolske knjižnice.
19. Učenci naj pregledujejo spletne strani šolskih knjižnic in odkrivajo razlike med njimi.
20. Praznujmo skupaj s knjižničarji, učitelji, ravnatelji, učenci, ljudmi, ki podpirajo knjižnice!
21. Organizirajmo natečaje:

Literarni natečaj Napišimo pesmi, kratke zgodbe na temo "knjižnica", napišimo ocene knjig. Predstavimo pisatelja ali pesnika.

Likovni natečaj Rišemo junake iz knjig. Izdelajmo alternativno naslovnico za znano knjigo. Si predstavljate sanjsko šolsko knjižnico? Kakšna bo knjižnica leta 2050?

Oblikovalski natečaj Oblikujmo majice za učence (knjižničarje). Oblikujmo maskoto knjižnice.

Fotografski natečaj: Predstavljamo si ...

V letošnjem šolskem letu je v dejavnostih Mednarodnega meseca šolskih knjižnic sodelovalo in svoja poročila oddalo zgolj 17 knjižnic osnovnih in srednjih šol Slovenije. Vsi so prejeli potrdila o sodelovanju po elektronski pošti.

Letos smo četrtrič zapored organizirali in koordinirali nacionalno izmenjavo knjižnih kazalk med slovenskimi šolskimi knjižnicami.

Uspelo nam je povezati kar 68 šolskih knjižnic in učencev iz raznolikih krajev Slovenije.

4. NACIONALNA IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK 2020							
Vpišite zahtevane podatke v tabelo do nedelje, 4. 10. 2020.							
Potem bo tabela zaklenjena in vam sporočimo vašo partnersko šolsko knjižnico.							
Št.	NAZIV ŠOLE	KOORDINATOR DEJAVNOSTI	NASLOV ŠOLE	E-POŠTA	Št. PARTNERSKE ŠOLE	Št. sodelujočih učencev	Potrditev podatkov
1	ŠO Trzinča Čač	Urša Bala	Narčana c. 50, 1420 Trzinča	knjiznica.caci@gmail.com	43	15	☐
2	Zavod Svetega Stanislava - Osnovna šola Alojzija Grobec	Lucija Gerbec	Bula 23, 1210 Ljubljana Sentvid	so-knjiznica@stanislav.si	30	17	☐
3	ŠO Doli	Maja Jerič	Šolska ulica 7, 1233 Doli	maja.majica@gmail.com	33		☐
4	ŠO Ograjina katerega Novo mesto (posebni program)	Polona Jerič	Poljane ulica 114, 8000 Novo mesto	knjiznica.ograjina@gmail.com	37	10-20	☐
5	ŠO Glinje	Polona Jerič	Glinje 1A, 1302 Glinje	knjiznica.glinje@gmail.com	31		☐
6	ŠO Kuzma	Brigita Barčič	Kuzma 20, 8263 Kuzma	brigita.barcic@guest.arnes.si	42	10-15	☐
7	ŠO Brinja Grosuplje	Polona Umek Repovž	Ljubljanska c. 40A, 1290 Grosuplje	polona.umek-repovz@guest.arnes.si	44	20	☐
8	ŠO dr. Alojz Bolhar Primorje-MURVART	Marjeta Tomičič Jakac	Novi ulici 127, 6280 Ankaran	marjeta.tomcic@guest.arnes.si	19	10-12	☐
9	ŠO S. talovca Logatec	Danija Pavlič	Notranjska c. 3, 1370 Logatec	danija.pavlic@talovci.si	12		☐
10	ŠO Komenda Hoste	Andreja Nagode Burger	Glavarjeva cesta 37, 1218 Komenda	andrea.nagode@okomenda-hoste.si	32	90 (5. razred)	☐
11	ŠO Hrinje Ljubljana-Sorpe	Andreja Pogorelec	Ljubljanska ulica 30, 2110 Slovenija	andrea.pogorelec@cominika.si	13	30	☐
12	ŠO Šmarje - dol	Andreja Zupančič Kosič	Ljubljanska c. 40, 1290 Šmarje - dol	andrea.zupancic@cominika.si	9		☐
13	ŠO Tina Berjeka Kamnik	Marta Crkman Rapičič	Šolska 29, 1241 Kamnik	crkman.marta@gmail.com	11		☐
14	Srednja trgovska šola Maribor	Simona Letnik	Hišinska ulica 14, Maribor	simona.letnik@guest.arnes.si	35		☐
15	ŠO Dušana Munih Most na Soči	Martina Kozorog Kanda	Most na Soči 18A, 5218 Most na Soči	martina.kozorog-kanda@guest.arnes.si	34	37	☐

34	ŠO XIV. divizije Senovo	Simona Šostar	Trig XIV. divizije 3, 8281 Senovo	simona.sostar@guest.arnes.si	15	019, 29-42	☐
35	ŠO Boštjanja Jelca	Sabina Kirm in Petra Ovčar	Hudstorfjeva 10, Ljubljana	sabina.kirm@gmail.com	14		☐
36	ŠO Ivana Brdar - Natalse (PP in NIS)	Tina Strakelj	Kurška steza 8, 8402 Crenselj	tina.strakelj@gmail.com	36	019, 15	☐
37	ŠO Podzemelj	Tina Strakelj in Mojica Kurič	Podzemelj 11A, 8332 Gradac		4	10	☐
38	ŠO Sveta Ana	Ana Šnoff	Sveta Ana 14, 2233 Sveta Ana	ana.snoff@gmail.com	53	20 - 30	☐
39	ŠO Ivana Škvarile Zagorje ob Savi	Alenka Knez	Cesta 6. avgusta 44, 1410 Zagorje	alenka.knez@os-iskvarile.si	17	75	☐
40	ŠO LUTKA	Irena Hranjek	Ulica Hra. Prigajna 3, 1270 Lutka	irena.hranjek@guest.arnes.si	29		☐
41	ŠO Ralica ob Savinji	Katja Stelak	Ralica ob Savinji 112, 3332 Ralica	katja.stelak@gmail.com	38	25-30	☐
42	ŠO Komenda Hoste, anota Hoste	Jarja Zelink	Glavarjeva cesta 37, 1218 Komenda	zelink.jarja@okomenda-hoste.si	6	25	☐
43	ŠO Tomata Tomičič Knežak	Martina Batista Jenko	Knežak 147A, 6253 Knežak	martina.batista@gmail.com	1	20	☐
44	ŠO Ivana Cankarja Vrnica	Prava Maršič	Luka 1, 1360 Vrnica	marinag11@vna.si	7	25	☐
45	ŠO Franca Metelka Buzjane	Martina Černjak	Buzjane 11, 8275 Buzjane	martina.cernjak@os-veljcan.si	18		☐
46	ŠO Stranje	Ana Štana	Zgornja Stranje 22, 1242 Stranje	ana.stana@os-stranje.si	16	45	☐
47	ŠO Dobruva	Zvonka Španger	C. 7. maja 20, 1355 Dobruva	zvonka.spanger@gmail.com	20	43 (3. razred)	☐
48	ŠO Dornjole	Barbara Krapič	Dornjole 7A, 2222 Dornjole	barbara.krapi@osdornjole.si	21	15	☐
49	ŠO Strančiča Kranj	Teja Kozelj	Šolska ulica 2, 4000 Kranj	os.stranica.knjiznica@os-kranj.si	22	20 (15-1)	☐
50	ŠO Žubenberg	Teja Kozelj	Baragova cesta 1, 8360 Žubenberg	teja.kozelj@guest.arnes.si	34		☐
51	ŠO Osnovna šola Celje	Urška Šotler	Vodnikovova 4, 3000 Celje	uriska.sotler@os-celje.si	25		☐
52	ŠO Adama Bohoriča Brestanica	Katja Zorčič	Šolska cesta 29, 8289 Brestanica	katja.zorcic@gmail.com	23	25 (3. razred)	☐
53	ŠO Vojdole	Urška Šotler	Ulica 13, 1212 Vojdole	uriska.sotler@guest.arnes.si	38	20-30	☐
54	ŠO Rodica	Sabina Burjak	Kotljarska 13, 1230 Domžale	sabina.burjak@guest.arnes.si	37		☐
55	ŠO Log - Dragomer	Urška Jesenko	Šolska ulica 1, 1351 Brezovica	uriska.jesenko@guest.arnes.si	56		☐
56	ŠO Fanda Vesela Šentvid pri Stični	Katja Šušter	Šentvid pri Stični 46, 1295 S. pri S.	katja.sustar@guest.arnes.si	55	10-15	☐
57	ŠO Brečice	Teja Kozelj	Levstikova ulica 18, 8230 Brečice	teja.kozelj@brevice.si	63	razreda, 1. oddelka, 4. razreda	☐
58	ŠO Korčulka Bela	Polona Zidančič	Cesta talovca, 4270 Jesenica	polona.zidancic@oskorculabela.si	64	77	☐
59	ŠO Koprivnica	Katja Zorčič	Koprivnica 2, 8282 Koprivnica	katja.zorcic@gmail.com	66	15 (4. razred)/9	☐
60	ŠO Štopiča	Anita Štibič	Štopiča 27, 8322 Štopiča	anita.stibic@ostopica.si	65	15 (4. razred)	☐
61	ŠO Nova Gorica	Člavarčičeva 11, 1200 Ljubljana	polona.ankar@guest.arnes.si	61	zvoč od 1. do 3. in nekaj bolj ete	☐	
62	ŠO n. h. Makuša Rečanje	Danijska Medved	Črnulška c. 9, 1233 Ljubljana-Črnulška	danijska.medved@guest.arnes.si	64	25	☐
63	ŠO Gm Novo mesto	Nina Kranjc	Trdnova 7, 8000 Novo mesto	nina.kranjc@guest.arnes.si	57	88 (3. razred)	☐
64	ŠO Polihorčaga odreda Slovenska Bitnica	Karmen Štregar	Kopalska ulica 1, 2310 Slovenska Bitnica	karmen.stregar@osgo-ob.si	58 in 62	100 (3. razred)	☐
65	ŠO Polihorčaga odreda Slovenska Bitnica, 48	Teja Adamc	Zgornja Ljubina 20, 2318 Zgornja Ljubina	teja.adamc@guest.arnes.si	60	110 (3. razred)	☐
66	ŠO Šmarje pri Ljubi	Katja Adamc			59	35 (3. razred)	☐

Vir: arhiv Sekcije šolskih knjižnic v ZBDS

Kazalo

MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC uvodnik (Urša Bajda)	3
Mednarodni mesec šolskih knjižnic 2020 (Gregor Škrlič)	5
Predlogi za mednarodni dan/teden/mesec šolskih knjižnic.....	6
STROKOVNI PRISPEVKI	11
ILUSTRACIJA V SLUŽBI SPODBUJANJA BRANJA	
ILLUSTRATION IN THE SERVICE OF READING ENCOURAGEMENT	13
SPODBUJANJE BRANJA V OKVIRU PRAZNOVANJA MEDNARODNEGA MESECA ŠOLSKIH KNJIŽNIC	19
KAKO V OKVIRU PROJEKTA MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC PRI UČENCIH SPODBUJAMO NOTRANJO MOTIVACIJO ZA BRANJE?.....	26
PRAZNOVANJE MEDNARODNEGA MESECA ŠOLSKIH KNJIŽNIC.....	31
MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC NA OŠ MILKE ŠOBAR – NATAŠE ČRNOMELJ.....	41
DEJAVNOSTI V ŠOLSKI KNJIŽNICI.....	52
OSNOVNE ŠOLE RIHARDA JAKOPIČA.....	52
POROČILA_Z UTRINKI	60
OKTOBRSKI UTRINKI V ŠOLSKI KNJIŽNICI OŠ BELTINCI	62
UČENCI OŠ BREŽICE	65
PRVIČ SODELOVALI.....	65
V MEDNARODNI IZMENJAVI KNJIŽNIH KAZALK.....	65
OKTOBER 2020 V ŠOLSKI KNJIŽNICI OŠ POLJE.....	68
KNJIGA JE ZDRAVILO	74
KNJIGA PRESENEČENJA	75

KNJIGA LAHKO POSKRBI ZA SMEH, SPROSTITEV IN DOBRO RAZPOLOŽENJE.....	77
TIHO BRANJE POLJUBNE KNJIGE MED POUKOM	80
SPOZNAVANJE RAZLIČNIH VRST DRUGAČNOSTI z delavnico STOPI V MOJE ČEVLJE	82
KNJIŽNIČARSKI KROŽEK IZDELOVAL KAZALKE	85
PRISPEVKI UČENCEV V ePublikaciji	88
IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK Z INDIJO IN AVSTRALIJO	89
PROSTI ČAS, PREŽIVET V ŠOLSKI KNJIŽNICI, IMA LAHKO TUDI TERAPEVTSKI UČINEK.....	95

STROKOVNI PRISPEVKI

OKTOBER 2020

AVGUST 2021

ILUSTRACIJA V SLUŽBI SPODBUJANJA BRANJA

ILLUSTRATION IN THE SERVICE OF READING ENCOURAGEMENT

Alenka Vurnik

Osnovna šola Antona Tomaža Linharta Radovljica

Izvleček

V oktobru, mednarodnem mesecu šolskih knjižnic, so v šolski knjižnici na Osnovni šoli Antona Tomaža Linharta Radovljica v 4. in 5. razredu izvedli likovni natečaj na temo projekta »Četrť ure literature«. Zmagovalna risba bo upodobljena na plakatu, ki učence vabi k branju v tem projektu. Prav tako je knjižničarka v tem mesecu izvedla ure branja v 2. razredu in predstavila slikanico nemške avtorice Antje Damm z naslovom Obisk. Ta slikanica, ki govori o osamljenosti, dobro ujame temo meseca šolskih knjižnic v letu 2020 – »Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«.

Ključne besede: spodbujanje branja, likovni natečaj, slikanica, ilustracija, osamljenost

Abstract

In October, which is the international month of school libraries, the Primary school Antona Tomaža Linharta Radovljica carried out an art competition. The theme was the ongoing project "Quarter of an hour of literature" and included pupils from 4th and 5th grade. The winning picture will be part of a poster to invite pupils to participate in the mentioned project. At the same time the school librarian carried out reading lessons in the 2nd grade, where she introduced an illustrated children's book from a German author Antje Damm – The Visitor. The picture books theme is loneliness, which captures this year's topic of school libraries month in 2020 – "Finding ways to health and good spirits".

Key words: reading encouragement, art competition, illustrated children's book, illustration, loneliness

1 Uvod

V prispevku bom opisala dve dejavnosti šolske knjižnice na Osnovni šoli Antona Tomaža Linharta Radovljica, ki smo ju izvajali leta 2020, v oktobru, mednarodnem mesecu šolskih knjižnic. Nekaterе druge dejavnosti so se izvajale že prej, nekaterе izvajajo tudi učiteljice po posameznih oddelkih. Ti dve sem izbrala tudi zato, ker se lepo povezujeta z letošnjim geslom »Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«. Tega povezovanja ne razumem le v smislu telesnega zdravja, ampak predvsem duševnega. Že samo spodbujanje k branju je v bistvu zdravilno, saj bralec najde marsikateri odgovor na takšne in drugačne težave v kvalitetnih knjigah, če pa poiščemo ustrezno besedilo, ki ga učencem predstavimo z ustrezno motivacijo in obbralnimi dejavnostmi, smo še bližje doseganju cilja. Tako smo v mesecu oktobru organizirali likovni natečaj v okviru projekta »Četr t ure literature« in bibliopedagoško uro v 2. razredu s slikanico Antje Damm: Obisk, ki govori o osamljenosti.

2 Likovni natečaj na temo branja

Na naši šoli že nekaj let izvajamo projekt »Četr t ure literature«. To pomeni, da vsi učenci, skupaj s svojimi učitelji, ob določenem času, recimo 1. šolsko uro ob ponedeljkih, vsaj 15 minut berejo vsak svojo knjigo po lastnem izboru. Na ta dogodek smo jih poleg obvestil po ozvočenju vabili tudi po v ta namen izdelanih plakatih.

V letošnjem šolskem letu sem se v oktobru, mesecu šolskih knjižnic, odločila, da bom organizirala likovni natečaj med učenci 4. in 5. razreda naše šole. Za te učence sem se odločila, ker so še na razredni stopnji in v času pouka z razredničarko, ki jih poučuje večino šolskih predmetov, lažje najdejo ustrezen čas za risanje, saj se mi je zdelo bolj pravično, če izdelki nastanejo v šoli, brez pomoči staršev. Poleg tega se mi je ta starostna stopnja učencev zdela primerna, ker so njihove risarske zmožnosti v največjem razcvetu. Tehnično so že dovolj podkovani, obenem pa osebno, vsaj večinoma, bolj motivirani kot v kasnejših letih, ko so njihova zanimanja že bolj specifična.

V okviru tega natečaja naj bi učenci v času likovne vzgoje pod mentorstvom svojih učiteljic narisali risbo na temo branja. Pri risanju naj bi bili čimbolj svobodni, na začetku bi jih učiteljica motivirala z ustreznim pogovorom, tudi jaz sem prišla v vsak oddelek 4. in 5. razreda predstaviti natečaj, sicer pa bi vsak svoj pogled na branje skozi risbo izrazil po svoje. V poštev bi prišli na primer priljubljeni knjižni junaki, najljubši prizori iz knjig, prikaz osebnega počutja ob branju, knjižnični prostor, knjižni kotiček ...

Ko bi bil natečaj končan, bi med temi risbami izbrali tri najboljše iz 4. in tri najboljše iz 5. razreda. Med njimi bi izbrali tudi absolutnega zmagovalca, čigar risba bi krasila nov plakat »Četrte ure literature«, ki bi vabil učence k branju. Ustanovili smo tudi posebno komisijo, ki jo sestavljajo ena od učiteljic 5. razreda, ena od učiteljic 4. razreda in jaz. Določile smo tudi rok za oddajo risb, in sicer 10. november, žal pa nam je zaprtje šol zaradi preventivnih ukrepov podaljšalo trajanje projekta. Risbe nekaterih oddelkov smo kljub temu že prejeli.

Sliki 1 in 2: Fotografiji prispelih izdelkov

3 Bibliopedagoška ura s slikanico Antje Damm: Obisk

V mesecu oktobru sem v oddelkih 2. razreda izvedla uro branja. Prebrali smo slikanico Obisk avtorice Antje Damm in se o njej tudi pogovarjali.

Zgodba govori o Elzi, starejši gospe, ki živi sama in osamljena, izgubila je praktično ves stik z zunanjim svetom. Nekega dne pa skozi okno prileti papirnato letalo, ki ga Elza hitro vrže v peč. Ta dogodek jo zelo vznemiri, tako da ima med spanjem nočne more. Naslednji dan pa nekdo potrka na vrata. Ker je vztrajen, mu Elza odpre in pred njo stoji deček. Spust ga v hišo, kjer se fantek začne razgledovati, vpletati Elzo v pogovor, ta mu celo prebere pravljico in pripravi malico. Na koncu se predstavita drug drugemu, se poslovita, češ da se kmalu spet vidita. Nato se Elza usede za mizo in začne izdelovati nov avionček ... Slovenska založnica te slikanice Mateja Sužnik pravi, da je Obisk »slikaniška zgodba, ki povezuje mlajšo in starejšo generacijo. Obenem je vez med radoživimi in osamljenimi. Povezuje otroke, ki prekipevajo od življenja, in osamljene starejše, ki so se zaprli v svoje hiše in vase in izgubljajo vezi z drugimi.« (Sužnik, 2018, 82)

Že sama zgodba, ki je sicer zgrajena nadvse preprosto, s kratkimi, a domišljenimi povedmi, je ganljiva in polna močnih iztočnic za pogovor. Druga njena kakovost pa so ilustracije, katerih avtorica je pisateljica sama (po poklicu arhitektka), ki so izvirne predvsem glede uporabe barv. Tudi Jelka Godec Schmidt pravi, da si rada zamisli slike, ki jim sama doda vsebino ali si izmisli zgodbo, ki ji lahko sproti prilagaja ilustracije; to naj bi bilo najljubše delo vsakemu ilustratorju, saj lahko tako v celoti ozemlje svoje misli ... (Godec Schmidt, 2017, 49). Na začetku zgodbe vidimo Elzino stanovanje v sivih, temačnih odtenkih, sledeče ilustracije pa iz sivih vedno bolj prehajajo v vesele, barvite odtenke, katerih nosilec je predvsem dečkov prihod, ki v stanovanje prinese popolnoma drugačno vzdušje. Na koncu je naslikano stanovanje enako kot na začetku, le v pisanih barvah.

Ura je bila sestavljena iz več delov:

- uvodna motivacija
- branje
- razgovor (razumevanje zgodbe z ilustracijami in prenašanje sporočila v vsakdanje življenje)
- reševanje učnega lista

Za uvodno motivacijo sem izdelala letalo iz papirja. Ko sem vstopila v učilnico, sem avionček spustila med učence. Ko je ta priletel do naključnega učenca, sem ga povprašala po občutkih, ki jih je bil deležen ob tem dogodku. Tako sem spodbudila

pogovor o presenečenju, družabnosti, o pozitivnih in negativnih čustvih, ki jih takšno dogajanje povzroči ... V nadaljevanju sem razgovor napeljala na medsebojne odnose, na dogodke, ki so povezani s prijateljstvom, in osamljenostjo. Pogovorili smo se tudi o razliki med pojmom »samota« in »osamljenost«.

Nato sem napovedala drugi del ure, to je branje, ki bo potekalo tako, da bom med branjem sproti kazala ilustracije v knjigi. To sem naredila zato, da bi učenci hkrati z besedilom sledili vedno bolj barvitim ilustracijam, ki sledijo vedno bolj vedremu vzdušju v zgodbi.

Po branju sem se z učenci pogovorila o zgodbi, literarnih osebah, s poudarkom na počutju glavne junakinje Elze. Samo branje sem zaključila z vprašanjem: »Kaj mislite, da je Elza storila po Emilovem odhodu«?

Vprašanje je ravno prav težko, da učenci niso takoj odgovorili nanj, vendar se je v vsakem oddelku po nekaj napačnih poskusih našel kdo, ki je nanj odgovoril pravilno, in sicer da je šla izdelovat letalo. Nato sem jim še pokazala enako risbo Elzinega stanovanja kot na začetku zgodbe, ki je bilo na koncu zgodbe ilustrirano v pisanih barvah. Vprašala sem jih, kako je prišlo do te spremembe. S tem sem jih napeljala na zanimivo ilustracijo, a sem opazila, da precej učencev težko razume simbolno sporočilo zgodbe in ilustracije. Kdo je na primer trdil, da je deček vstopil v hišo, umazan od barve. Vendar to najbrž niti ni pomembno. »... besede zazvenijo drugače, ko jih pospremita črta in barva, ki zaradi vizualne privlačnosti sugestivno zapredeta bralca oziroma gledalca med zapisane zgodbe.« (Krivec Dragan, 2005, 5). Sporočilo otroške zgodbe, skupaj s pripadajočo ilustracijo, otroci lahko sprejmejo tudi na podzavestni ravni, tudi če ga ne zmorejo ubesediti na odrasel način. Sporočilo, ki govori o zanimanju za drugega človeka, ki nas odvrča od brezbržnosti in stereotipov (tudi stara prestrašena Elza, ki se boji pajkov, ljudi in celo dreves in ves dan samo pospravlja, nosi v sebi mlado dekle, ki je šlo nekoč v lepi obleki na ples).

V pogovor po branju sem po vsebinskih vprašanjih prešla tudi na razmislek o našem vsakdanjem življenju, ko se prav tako srečujemo s številnimi osamljenimi, predvsem starejšimi, recimo babicami, dedki ... Pogovorili smo se o možnostih, kako se lahko med seboj razveseljujemo in tudi prepoznamo osamljenost.

Na koncu so še rešili učni list, z dopolnjevanjem preprostih povedi, ki se navezujejo na zgodbo. Narisali so tudi barvno sliko, ki prikazuje, kako so nekoga razveselili.

4 Zaključek

Trenutne epidemiološke razmere so nas tudi v šolstvu prisilile v drugačne oblike dela. Način življenja, ki je bil še pred enim letom nekaj samoumevnega, se je za dlje časa postavil na glavo. Možnosti, da smo lahko skupaj, da se lahko neposredno pogovarjamo, so pridobile na pomenu. Še bolj smo se začeli spraševati o pomenu tako telesnega kot duševnega zdravja in skrbi za sočloveka. V teh časih je še več ljudi osamljenih in v stiski. Zato je še toliko bolj pomembno, da pri učencih spodbujamo empatijo in zanimanje za druge ter da jih učimo prepoznavati njihove stiske in težave. To med drugim lahko počnemo tudi v šolski knjižnici. S spodbujanjem branja in z usmerjenim pogovorom ob literarnem besedilu in ilustraciji

5 Viri in literatura

Damm, Antje: Obisk. Hlebce, 2015

Krivec Dragan, Judita: Bilo je nekoč ... *Album slovenskih ilustratorjev*. Veler, A. (ur.). Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, str. 5-11

Sušnik, M.: Antje Damm na obisku v Sloveniji. *Otrok in knjiga*. Številka: 103. Maribor: Mariborska knjižnica, 2018, str. 82-84

Godec Schmidt, Jelka. Upam, da bom večni potepuh. *Otrok in knjiga*. Številka: 100. Maribor: Mariborska knjižnica, 2017

Pregl, A.: 1444 besed o ilustraciji. *Otrok in knjiga*. Številka: 66. Maribor: mariborska knjižnica. Pedagoška fakulteta, 2006

SPODBUJANJE BRANJA V OKVIRU PRAZNOVANJA MEDNARODNEGA MESECA ŠOLSKIH KNJIŽNIC

Mirjana Kordič

OŠ Podzemelj

Izvleček

Spomladi 2020 smo se vsi znašli v neznani situaciji, ki jo je povzročil COVID-19. Kar naenkrat je cel svet obstal, ljudje smo obtičali v svojih domovih, otroški smeh po šolskih hodnikih je utihnil. Tudi v šolski knjižnici ni bilo več moč slišati šepetanja učencev med knjižnimi policami, listanja knjig, branja zgodb ... Knjižnica je ostala prazna, a še vedno smo se knjižničarji trudili opravljati svoje poslanstvo. V letošnjem šolskem letu smo se optimistično vsi vrnili v šolo in opravljali svoje delo – podpirali izobraževalni proces, spodbujali branje, razvijali bralno kulturo in se udeleževali različnih projektov, kakršen je tudi Mednarodni mesec šolskih knjižnic, s katerim imamo iz preteklih let odlične izkušnje. Na srečo smo ga uspeli izpeljati v večji meri, ena dejavnost pa bo morala zaradi ponovnega pojava virusa na svoj zaključek še počakati.

Ključne besede

Šolska knjižnica, Mednarodni mesec šolskih knjig, spodbujanje branja

Abstract

In the spring of 2020, we all found ourselves in an unknown situation caused by COVID-19. All of a sudden the whole world stopped, people got stuck in their homes, children's laughter in the school hallways subsided. Even in the school library, it was no longer possible to hear students whispering between bookshelves, leafing through books, reading stories... The library remained empty, but we librarians were still struggling to carry out our mission. This school year we all optimistically returned to school and did our job - supporting the educational process, promoting reading, developing a reading culture and participating in various projects, such as the International School Library Month, with which we have excellent experience from previous years. Fortunately, we were able to carry it out to a greater extent, and one activity will have to wait for its completion due to the re-emergence of the virus.

Key words

School Library, International School Book Month, reading promotion

1 DELO ŠOLSKE KNJIŽNICE V ČASU KORONAVIRUSA

Šolska knjižnica ima pomembno vlogo pri vzgojno-izobraževalnem delu. V letu 2020, ko se je zaradi koronavirusa izobraževalni proces iz šolskih prostorov preselil na računalniške zaslone, je njen pomen še toliko večji. Knjižničarji smo se znašli pred že znano težavo, ki je tokrat prišla še bolj do izraza – kako mlade spodbuditi, da se raje kot v virtualni svet potopijo v svet domišljije, ki jim ga ponujajo različne knjige. Otroci iz dneva v dan raje posegajo po tehnologiji in vse manj časa posvečajo prebiranju knjig. M. Grosman (2006) pravi, da so generacije mladih navajene konzumirati velike količine TV- in drugih vizualnih oblik tehnologije. Namesto da bi uporabljale določeno količino časa za branje, preživljajo vedno več časa pred računalniki ter tako ne razvijejo zadostne sposobnosti za poslušanje in branje pisane besede ter posledično tudi za tvorjenje besedil (str. 26).

Vse to nas je na OŠ Podzemelj spodbudilo k ponovnem sodelovanju v Mednarodnem mesecu šolskih knjižnic. Niti koronavirusu nismo dovolili, da bi nas odvrnil od že tradicionalnega praznovanja. Kot knjižničarka se namreč zavedam, da imam veliko moč, s katero lahko navdušim mlade za branje. Letos pa sem v okviru projekta skušala spodbuditi tudi zaposlene, da bi večkrat prestopili prag knjižnice in posegli po knjigah.

2 MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC NA OŠ PODZEMELJ

Na naši šoli sodelujemo v projektu že več let, in sicer z namenom privabiti v knjižnico čim več učencev in vzbuditi v njih ljubezen do branja – dejavnosti, ki od bralca zahteva velik intelektualni napor. Pennac (1996) pravi, da je branje dejavnost, pri kateri si moraš vse sam predstavljati in je potrebno nenehno ustvarjanje.

Za knjige je težko navdušiti predvsem starejše učence, saj z leti zanimanje za branje upada, kar kaže že število učencev, ki uspešno opravijo Bralno značko. Ravno zato se mi zdi še toliko bolj pomembno, da se v času Mednarodnega meseca šolskih knjižnic izpelje čim več dogodkov in da so le-ti prilagojeni starosti in bralni zmožnosti učencev. Nekatere dejavnosti pa bomo ohranili tudi po zaključku projekta.

Geslo letošnjega projekta je *Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja*, k čemur je verjetno pripomogel pojav koronavirusa. Seveda pa nas projekt z geslom ne omejuje, saj ga lahko oblikujemo popolnoma po svoje. Glede na to, da se zadnje čase vse vrti okoli omenjene bolezni, sem se odločila, da bom preusmerila misli učencev na lepše stvari, ki bodo v njih zbudile prijetno počutje in s tem pozitivno vplivale na naše zdravje. V projekt sem skušala vključiti čim več razredov. Seveda pa je bila izpeljava nekoliko zahtevnejša zaradi vseh prilagoditev, ki jih je od nas zahtevala nova situacija. Letošnja novost je tudi to, da sem v projekt vključila zaposlene.

2. 1 ZAČETEK BRALNE ZNAČKE

Prvi obiskovalci knjižnice so vsako leto prvošolčki, saj jih učiteljice že prvi dan popeljejo na ogled šole, da bi se počutili čim bolj varne. Ko obišejo prostore knjižnice, njihovo pozornost najprej pritegne poslikava na steni – bralna hiška. Gre za našo lanske leto pridobitev, ki jo izkoristimo v različne namene. Na okenskih policih naše hiške ob različnih priložnostih pripravimo razstave knjig. Ob obisku prvošolcev so vedno razstavljene slikanice, skozi leto pa potem najnovejše knjige, v času decembra knjige za peko in božične zgodbe, ob kulturnem prazniku knjige o Prešernu ... Prav tako pa police izkoristimo za obeležitev pomembnejših obletnic avtorjev in ilustratorjev.

Ker želimo že pri najmlajših čim prej spodbujati ljubezen do knjig, zanje naslednji obisk knjižnice pripravimo ob dnevu zlatih knjig, ko skupaj naznamo tudi začetek Bralne značke. Letos je bil ta dan še posebej svečan, saj nas je obiskal pisatelj Primož Suhodolčan. Dogodek je zaradi koronavirusa potekal na hiški za šolo, kjer nas je pisatelj zabaval s svojimi šaljivimi zgodbami. Otroci so mi zaupali, da so prvič videli pisatelja v živo. Ugotovili so tudi, da Primož Suhodolčan nima samo talenta za pisanje, temveč je tudi zelo dober igravec.

Po končanem druženju s pisateljem, sem učencem predstavila še knjižnico in pravila obnašanja v njej. Najbolj pa jih je seveda zanimal kotiček s slikanicami. Naše druženje smo zaključili s slikanico Slavka Pregla Smejlnik in cvililna zapora, ki jo je vsakemu prvošolčku prijazno podarila Bralna značka.

2. 2 SREČANJE S PISATELJEM SLAVKOM PREGLJEM

Novica o obisku Suhodolčana se je hitro razširila po naši majhni šoli in starejši učenci so bili kar malo užaljeni, ker se niso mogli srečati s pisateljem. To me niti ni presenetilo, saj so redki trenutki, ko kakšnega pisatelja ponese pot v odročno Belo krajino. Ker naši učenci cenijo takšne priložnosti, sem se odločila, da devetošolce odpeljem v splošno knjižnico Črnomelj na pogovor s pisateljem Slavkom Preglom. Večina učencev je prvič obiskala omenjeno knjižnico, saj se nahaja v občini Črnomelj, medtem ko naši učenci zahajajo v splošno knjižnico v Metliki. Knjižnica jim je bila všeč, saj je prostornejša in bolje založena od metliške. Ogled je bil sicer zaradi izrednih razmer kratek, vendar zadosten, da so se učenci odločili, da se bodo še vrnili. Sledil je še pogovor s Slavkom Preglom, ki je učencem zaupal svoje spomine na šolske dni, pripovedoval jim je o začetkih pisanja in o svoji najnovejši knjigi Srajci srečnega človeka, ki je pred kratkim izšla pri založbi Beletrina, ki je tudi omogočila srečanje s pisateljem. Učenci so bili nad pisateljem navdušeni, saj je ravno v istem tednu eden izmed učencev pri pouku slovenščine predstavil avtorja in njegovo knjigo Odprava zelenega zmaja. Sicer pa so avtorja že nekoliko poznali, saj je bil pred leti častni gost na naši šolski proslavi ob dnevu odprtih vrat.

2. 3 BRALNI MARATON

Gre za projekt, ki ga že dalj časa izvajamo v sodelovanju z Društvom prijateljev mladine Metlika in splošno knjižnico. Že samo ime pove, da je njegov namen spodbujanje branja. Poteka en dan, ko v vseh razredih namenimo eno ali dve šolski uri prebiranju knjig. Učence nižjih razredov je tako obiskala knjižničarka iz Ljudske knjižnice Metlika in jim prebrala knjigo po izboru učiteljice. Nato so se o vsebini pogovorili in poustvarjali.

V 2. in 3. triadi je projekt potekal nekoliko drugače. Uro sem začela z branjem ugank, ki so tako pritegnile pozornost učencev, da so jih ob koncu ure že sami brali drug drugemu. Predtem pa je vsak učenec predstavil svojo najljubšo knjigo in sošolcem prebral odlomek. Na ta način so se spodbudili, da so si še ostali izposodili isto knjigo. Z različnimi razredi smo brali na različnih mestih, saj sem

hotela učencem pokazati, da je druženje s knjigo možno kjerkoli – v razredu, knjižnici ali pa kar na travniku.

2. 4 NACIONALNA IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK

Letos smo se prvič udeležili nacionalne izmenjave knjižnih kazalk. Pri tej dejavnosti sem se povezala z učiteljico likovne umetnosti, ki izvaja interesno dejavnost Rezervirano za ustvarjalnost. Z učenkami so večkrat prišli v knjižnico, kjer sem jim predstavila projekt in sledilo je ustvarjanje. Odločili smo se, da bomo izdelali knjižne kazalke iz materiala »moos gumi«, ki je precej obstojen. Tematika je bil ornament, saj smo z njim dosegli vzorec oziroma ponavljanje, ki simbolično ponazarja ponavljajoče se obračanje knjižnih listov med branjem. S tem smo tudi prikazali pomembnost branja, knjig in knjižnice. Kot partnerska šola nam je bila dodeljena OŠ Dragotina Ketteja. Kazalke so že izdelane, do izmenjave pa še ni prišlo zaradi šolanja na daljavo. Projekt nameravamo izpeljati do konca takoj po vrnitvi v šolske klopi.

2. 5 RASTEM S KNJIGO

Zaradi situacije s koronavirusom je ostalo veliko lanskoletnih šolskih projektov nedokončanih in takšen je tudi Rastem s knjigo, ki so ga podaljšali do konca oktobra 2020 in smo ga tako lahko vključili v Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Večino dejavnosti smo sicer opravili že minulo šolsko leto (obisk splošne knjižnice, podelitev knjige Elvis Škorc, genialni štor sedmošolcem, debatna ura, branje knjige za domače branje ...), za letos pa nam je še ostala razstava o projektu in pa srečanje s socialno delavko, ki je pripravila predavanje o različnih tipih družin – to je namreč ena izmed tematik omenjene knjige. Plakate smo uspeli narediti, predavanje pa bomo izpeljali, ko bodo učenci prišli nazaj v šolo.

2. 6 ZMENEK NA SLEPO S KNJIGO

Najbolj izviren dogodek letošnjega Mednarodnega meseca šolskih knjižnic je Zmenek na slepo s knjigo. Zasnovala sem ga tako, da sem za vsak razred izbrala nekaj knjig, ki sem jih zavila kot darila. Na ovojni papir sem nato zapisala nekaj

ključnih besed o knjigi, da so si učenci lažje izbrali tisto, ki jim ustreza. Nato sem vse skupaj razstavila in čakala na prve bralce. Četrtošolci so hitro zagledali »darila« in si jih pridno izposodili. Pričakovanje, kaj bodo našli pod papirjem, jih je močno motiviralo za ponoven obisk knjižnice. Novico o dogajanju v knjižnici so hitro povedali še ostalim prijateljem iz drugih razredov in moj cilj je bil dosežen – v knjižnico sem privabila veliko otrok, tudi tiste, ki jih po navadi knjige ne pritegnejo. Presenetil pa me je še množičen obisk zaposlenih, saj sem tudi zanje pripravila nekaj zmenkov na slepo. Odzivi tako učencev kot zaposlenih so bili pozitivni, zato sem se odločila, da bom s to dejavnostjo nadaljevala skozi celo šolsko leto.

2. 7 GG4U – ODPRTA KNJIGA

Še ena novost je bralni projekt založb Malinc in KUD Sodobnost International, ki se je začel v oktobru in sem ga zato vključila v Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Namenjen je učencem 3. triade, ki se jim, kot že rečeno, knjiga vse bolj izmika. Projekt je zabaven, saj je zastavljen kot igra in povezuje tako spletne medije kot knjige. Učenci so razdeljeni v skupine, ki med seboj tekmujejo. Vsaka skupina mora prebrati 5 knjig, nato pa sledijo kvizi in različne ustvarjalne naloge, ki so zastavljene kot videoigra. Bolj kot je skupina izvirna, večja je možnost za zmago. Zaenkrat smo prebrali dve knjigi in učenci so jih prebrali zelo hitro, saj knjige govorijo o aktualnih temah, ki pritegnejo njihovo pozornost. Učenci tudi zelo aktivno sodelujejo pri debati o prebranih knjigah. Moram priznati, da sem na začetku projekta imela kar nekaj pomislekov, saj sama nisem najbolj računalniško podkovana, a se je ves vložen čas in trud poplačal, ko sem videla, kako navdušeno so učenci sprejeli projekt. Zaključili ga bomo maja in upam, da bomo lahko sodelovali tudi naslednje leto.

3 ZAKLJUČEK

Ljubezen do knjig se razvija že od malih nog. Začne se v domačem okolju, kjer imajo glavno vlogo starši, pozneje pa k temu veliko prispeva šola oziroma šolska knjižnica. Knjižničarji se ves čas trudimo spodbujati zanimanje za branje in povečati bralno pismenost na različne načine. To zlahka dosežemo pri motiviranih bralcih. Po besedah Pečjakove (2002) so to tisti, ki se počutijo sposobne za branje

in sprejemajo branje kot osebno vrednoto ter se zavedajo, da je branje zelo pomembno v vsakdanjem življenju. Nekoliko več truda pa je potrebnega pri slabših bralcih, ki ne izhajajo iz spodbudnega domačega okolja. Eden izmed primerov dobre prakse, s katerim lahko učence prepričamo, da je branje vrednota, je vsekakor projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Na OŠ Podzemelj ga izvajamo že nekaj let in glede na odzive učencev bomo z nadaljevali tudi v prihodnjih šolskih letih.

4 VIRI IN LITERATURA

Grosman, M. (2006). *Razsežnosti branja: za boljšo bralno pismenost*. Ljubljana: Karantanija.

Pennac, D (1996). *Čudežno potovanje: knjiga o branju*. Ljubljana: J. Pregar.

Pečjak, S, Gradišar, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

ZAHVALA

Za prevod naslova, izročka in ključnih besed se zahvaljujem gospe Branki Ancelj, profesorici angleščine, za jezikovni pregled pa Maji Malnarič, profesorici slovenščine.

Branje je vrednota.

KAKO V OKVIRU PROJEKTA MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC PRI UČENCIH SPODBUJAMO NOTRANJO MOTIVACIJO ZA BRANJE?

Nina Kranjec

OŠ Grm, Novo mesto

Izvleček

Šolska knjižnica je sestavni del vzgojno-izobraževalnega procesa na šoli. Poleg ur knjižnično informacijskih znanj in neposrednega dela z uporabniki lahko knjižnica prispeva k razvoju otrokove bralne kulture in oblikovanju pozitivnega odnosa do knjige tudi z različnimi drugimi dejavnostmi. Na Osnovni šoli Grm smo se tako v mesecu oktobru vključili v projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic in z dejavnostmi v okviru projekta skušali pri učencih na neprisiljen način razvijati njihovo notranjo motivacijo za branje.

Ključne besede

Šolska knjižnica, Mednarodni mesec šolskih knjižnic, notranja motivacija

Abstract

The school library is involved in educational process at the school. The library can contribute to the development of children's reading culture and the formation of a positive attitude towards books by implementing library and informational science, by working directly with users, and through various other activities. At the Grm Primary School, we joined the International School Library Month project in October. We tried to develop student's inner motivation for reading in a relaxed way through different activities.

Key words

School library, International School Library Month, inner motivation

1 Šolska knjižnica in njena vloga pri motivaciji za branje

Po besedah Fekonje (Posodobitve, 2014) imamo šolski knjižničarji zelo odgovorno nalogo učence naučiti uporabe knjižnice in jih vzgojiti v samostojne uporabnike, ki se bodo razvili v kasnejše redne uporabnike drugih vrst knjižnic.

Šolska knjižnica namreč že dolgo časa ni več samo prostor, kjer se zbira, obdeluje, hrani, predstavlja in izposoja gradivo, ampak je sestavni del vzgojno-izobraževalnega procesa v šoli. Kot taka ima pomembno vlogo pri spodbujanju motivacije za branje. Knjižničarji namreč z izvajanjem dejavnosti v okviru ur knjižnično informacijskih znanj, vključevanjem v različne projekte, natečaje, s številnimi aktivnostmi v knjižnici (uganka meseca, glasovanje za najljubšo knjigo, knjižni detektivi, knjižni raziskovalci, medgeneracijsko branje ...) pri učencih razvijamo njihovo ustvarjalnost, inovativnost, zanimanja in tako na nevsiljiv način spodbujamo njihov interes za branje in jih motiviramo za obisk knjižnice in uporabo njenega gradiva.

Jamnikova (1997) potrjuje, da šolska knjižnica s svojimi dejavnostmi in projekti za spodbujanje branja in motivacije pomembno prispeva k razvoju otrokove bralne kulture, oblikovanju pozitivnega odnosa do knjige, krepí njegovo naravno radovednost in usmerja njegov razvoj v vedno bolj zahtevnega bralca. Vse te dejavnosti Novljanova (2008) opredeli kot bibliopedagoške dejavnosti. To so dejavnosti, s katerimi knjižnice načrtno razširjajo znanje o vrstah knjižničnega gradiva, informacijskih virih, o njihovi uporabi in dostopnosti, hkrati pa razvijajo tudi bralno kulturo in pismenost kot sposobnost za razumevanje različnih oblik sporočil. S temi različnimi dejavnostmi si šolske knjižnice prizadevajo v učencih privzgojiti zavedanje o pomembnosti uporabe knjižnic za splošno dostopnost informacij, znanja in domišljije ter jih vzgojiti v samostojne uporabnike vseh vrst knjižnic.

Verjetno je osnovnošolska knjižnica za marsikaterega otroka edina vrsta knjižnice v katero kadarkoli vstopijo, zato je še toliko bolj pomembno, da jih s svojimi dejavnostmi navdušimo in opolnomočimo za samostojne uporabnike.

Zwitterjeva (2012) navaja, da se narava dela v šolski knjižnici močno spreminja z naravnostjo učnih načrtov. Verjetno pa je k temu smotrno dodati, da se narava dela v šolski knjižnici močno spreminja in prilagaja tudi aktualnim družbenim spremembam in potrebam. Iskanje novih poti do bralcev in ohranjanje interesa za

branje predstavlja šolskim knjižničarjem velik izziv zlasti v teh negotovih časih koronavirusa, ko je bilo potrebno vrata knjižnic za obiskovalce zapreti, kasneje pa zelo omejiti možnost dostopa do knjižničnega gradiva in preživljanja prostega časa v prostorih knjižnice.

2 Mednarodni mesec šolskih knjižnic

Pod okriljem Sekcije za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije vsako leto v mesecu oktobru poteka projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Z aktivnostmi v okviru projekta se trudimo pri učencih razvijati notranjo motivacijo za branje, ki vodi v posameznikov trajen interes za branje. Bucikova (2003) notranjo motivacijo opredeli kot posameznikovo notranjo željo po branju, ki je največkrat rezultat ugodnih izkušenj z branjem.

V knjižnico v večini zahajajo učenci, ki so že notranje motivirani, ki sami posegajo po literaturi in tako ne potrebujejo vzpodbud v obliki zunanje motivacije (boljše ocene, priznanja, zbiranje šampilk ...). Z različnimi bibliopedagoškimi dejavnostmi v knjižnici in tudi v razredu pa želimo v knjižnico privabiti še ostale učence in tako prispevati k razvoju njihove notranje motivacije za branje.

Letošnje geslo Mednarodnega meseca šolskih knjižnic se je nanašalo na aktualno tematiko koronavirusa in se je glasilo »Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«. Zaradi vseh omejitev in priporočil NIJZ so bile naše dejavnosti žal zelo okrnjene in omejene na izvajanje v matičnih razredih. Kljub temu pa nam je uspelo v projekt vključiti vse učence na šoli.

3 Bibliopedagoške dejavnosti na Osnovni šoli Grm

V sklopu projekta Mednarodni mesec šolskih knjižnic so tako učenci kot učenci učitelji od 5. do 9. razreda prvih 10 minut vsake ure slovenskega jezika namenili tihemu branju. Zaradi tega se je tudi močno povečala izposoja knjig v knjižnici.

Prvošolce smo v ritmih afriške glasbe popeljali na posebno pravljično pustolovščino po afriški puščavi, kjer so srečali najdaljšega pitona na svetu in izvedeli, zakaj je pomembno, da si zapomnijo ime čarobnega drevesa.

Drugošolci so ob deklici Mini spoznali, zakaj so knjige pomembne in zakaj je dobro brati. Ugotovili so, da so sami že prebrali ogromno pravljič, saj jim ugibanje

naslovov pravljic ob piktogramih ni predstavljajo težjega izziva. Tako so še sami preizkusili svoje risarske spretnosti in se lotili upodabljanja simbolov iz pravljic, ki jih bomo uporabili pri naslednji knjižni uganki.

Tretješolci so se vključili v projekt Nacionalne izmenjave knjižnih kazalk. Ob tej priložnosti so prisluhnili zgodbi Deklica, ki je sovražila knjige. Za svoje nove prijatelje iz Osnovne šole Brežice so izdelali kazalke svojih najljubših pravljicnih junakov.

Prav tako je bil del časa v jutranjem varstvu in podaljšanem bivanju namenjen pravljicam.

Četrtošolci so se seznanili s slovenskimi kulturnimi in državnimi prazniki. Poglobili so svoje znanje o pomenu reformacije in prvih slovenskih knjigah, si ogledali faksimile Katekizma, nato pa se preizkusili še v pisanju in risanju inicial s puranjimi peresi in črnilom. Bili so navdušeni.

V knjižnici pa smo pripravili izbor najnovejših knjig, ki so prejele znak Zlata hruška.

Slike 1-3: Ime čarobnega drevesa, knjižne kazalke in risanje z gosjimi peresi

Sliki 4 in 5: Zlate hruške in piktogrami pravljic

4 Zaključek

Šolska knjižnica je sestavni del vzgojno-izobraževalnega procesa na šoli in hkrati informacijsko središče šole. S svojimi dejavnostmi pomembno prispeva k razvoju otrokove bralne kulture in oblikovanju pozitivnega odnosa do knjige. Ob pojavu koronavirusa pa smo morali knjižničarji svoje dejavnosti za uporabnike povsem prilagoditi priporočilom in navodilom NIJZ. Tako je bilo potrebno poiskati nove oblike dela in nove poti do uporabnikov, kar se je žal odražalo tudi pri vsebinah v okviru projekta Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Vsebine so bile okrnjene predvsem zaradi prostorskih omejitev, ki pa so posledično omejevale tudi čas, ki ga lahko en knjižničar nameni posameznemu oddelku. Kljub vsemu smo se potrudili, da so bili vsi učenci naše šole vključeni v projekt in da so bile dejavnosti zastavljene dovolj zanimivo, da smo z njimi na neprisiljen način vplivali na razvoj njihovega bralnega interesa, notranje motivacije za branje in obisk knjižnice.

5 Viri in literatura

Bucik, N. (2003). Motivacija za branje. V M. Blatnik Mohar (Ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja* (str. 112-118). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Jamnik, T. (1997). Motivacija za branje v mladinskih knjižnicah. *Slovenščina v šoli*, 2 (1), str. 4-9.

Novljan, S. (2008). Pogled na bibliopedagoško dejavnost. *Šolska knjižnica*, 18 (1-2), str. 4-9.

Posodobitve pouka v osnovnošolski praksi. Knjižnično informacijsko znanje. (2014). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 24. 2. 2020 s spletne strani: <https://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/pos-pouka-os-KIZ/files/assets/basic-html/index.html#page4>.

Zwitter, S. (2012). *Pedagoško delo v šolski knjižnici*. Ljubljana: Modrijan.

PRAZNOVANJE MEDNARODNEGA MESECA ŠOLSKIH KNJIŽNIC

Maja Malnarič

OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

Izvleček

Šolska knjižnica predstavlja kulturno, informacijsko in izobraževalno središče šole. S svojim gradivom in programom dela je redno vključena v vzgojno-izobraževalni proces šole in skrbi za dvig bralne kulture svojih uporabnikov. V oktobru se je tako naša knjižnica Osnovne šole Ivana Cankarja Vrhnika pridružila obeležitvi Mednarodnega meseca šolskih knjižnic. Kot novopečena knjižničarka sem na različne načine popestrila ure učencem od 1. do 4. razreda ter učencem nižjega izobrazbenega standarda (NIS) ter posebnega programa vzgoje in izobraževanja (PP) in jim tako skušala približati šolsko knjižnico, samo branje in vzbuditi ali poglobiti ljubezen do knjig.

Ključne besede

šolska knjižnica, knjiga, branje, ustvarjanje, zdravje

Abstract

School library represents the cultural, information and educational centre of a school. With its materials and work programme, the library is regularly incorporated into the educational process and aims for better reading culture of its members. In October, the Library at Ivan Cankar Vrhnika Primary School celebrated International School Library Month. As a new librarian, I have provided a variety of ways to make a teaching process even more interesting for pupils from grade 1 to 4, and for pupils with special needs and mentally retarded pupils. My goal was to introduce the school library to children and to strengthen their love for books and reading at the same time.

Keywords

school library, book, reading, creativity, health

1 Uvod

Leto 2020 je posebno leto. Pandemija koronavirusne bolezni je temeljito spremenila delovanje naše družbe in nas samih. Da bi zaščitili zdravje ljudi, so bili vladajoči po vsem svetu primorani sprejeti številne ukrepe in omejitve, kar pa (je) vpliva(lo) tudi na šolske ustanove in posledično njihove knjižnice². Tudi naša knjižnica je v tem času morala prilagoditi svoje delovanje. Naša šola je sicer velika in domuje na več lokacijah v občini Vrhnika. Šolska knjižnica na Tržaški 2, kjer sem tudi zaposlena kot knjižničarka, omogoča izposajo knjig za učence v razredih, knjižnica je fizično odprta samo za učitelje, ki lahko vanjo vstopajo posamično in morajo upoštevati priporočila. Tudi knjižnična informacijska znanja se izvajajo po razredih oz. na prostem.

2 Dejavnosti ob Mednarodnem mesecu šolskih knjižnic

Nekatere dejavnosti, ki sem jih za to šolsko leto načrtovala že poleti, se bodo verjetno izvajale prilagojeno, kljub temu pa sem večino aktivnosti Mednarodnega meseca šolskih knjižnic pod geslom Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja v oktobru uspela realizirati.

2.1 PRVOŠOLČKI IN NJIHOV PRVI STIK S ŠOLSKO KNJIŽNICO

September je za vsakega prvošolčka prav poseben, saj ta prvič prestopi šolski prag. Običajno se v tem času tudi prvič sreča s šolsko knjižnico, njenim gradivom in knjižničarjem. Tako je bilo tudi pri nas. Zaradi pandemije koronavirusne bolezni in omejitev, ki smo jih bili prisiljeni sprejeti, sem šolarje petih oddelkov prvič obiskala sama v njihovih razredih, tj. 17. 9., ko praznujemo *dan zlatih knjig* in se uradno tudi začne tekmovanje za bralno značko. Predstavila sem jim šolsko knjižnico, njeno gradivo, urejenost, njen namen in pomen ter vlogo šolske knjižničarke. Podučila sem jih o pravilnem ravnanju s knjigo. Pogovarjali smo se o tem, zakaj je branje in poslušanje zgodbic pomembno. Učenci so v dar prejeli darilno knjigo, ki jih že tradicionalno vsem prvošolčkom vsako leto podari Društvo Bralna značka Slovenije. Letos so se razveselili knjige Slavka Pregla *Smejale in*

² Za šolske knjižnice velja, da se v času epidemije koronavirusa smiselno uporabljajo navodila NIJZ za splošne knjižnice.

civilna zavora. Ponosno so učenci prejeli tudi članske izkaznice, s čimer so uradno postali tudi člani šolske knjižnice. Konec srečanja pa sem popestrila z branjem zgodbe *Mala muca v knjižnici*. Učenci so bili mojega obiska veseli in vsi skupaj smo izrazili željo, da bi se lahko čim prej srečali tudi v šolski knjižnici.

Slika 1: Učenci 1. razreda na podružnični šoli Drenov Grič

2. 2 KNJIŽNE KAZALKE ZA UČENCE Z OŠ BRINJE GROSUPLJE

Kot nova šolska knjižničarka na šoli sem z veseljem sprejela izziv projekta Nacionalna izmenjava knjižnih kazalk in se pridružila učencem 2. d-razreda v času aktivnega odmora podaljšanega bivanja. S seboj sem prinesla ves potreben material za ustvarjanje: trši in tanjši barvni papir, lepila, škarje in ravnila. Vsak učenec je po navodilih izdelal svoje knjižno kazalo, čuječo sovico. Učenci so pri ustvarjanju zelo uživali in tako smo ustvarili lepo zbirko kazal, ki so jih bomo izmenjali z učenci OŠ Brinje Grosuplje, ki nam je bila dodeljena.

Slika 2: Zbirka ustvarjenih knjižnih kazalk

2. 3 KNJIŽNIČNO INFORMACIJSKO ZNANJE V ODDELKIH 3. RAZREDA

Kot pravi Medveščkova (2010), je eden najpomembnejših ciljev KIZ-a informacijsko pismen uporabnik, kar postopoma skozi vsa leta osnovne šole postane učenec v 9. razredu. Prvi KIZ v 3. razredih smo namenili dvem vrstam literature, strokovni in leposlovni. Uro smo preživeli v matičnih oddelkih, učenci so poslušali razlago, videli primere tovrstnega gradiva, nato pa so se razdelili v skupine po 4, dobili pisala in plakate in delali po navodilih. Učenci so tako: narisali mačko in napisali nekaj njenih značilnosti, skozi sliko prikazali, kako ločujemo odpadke, napisali in likovno opremili pet naslovov naj leposlovnih knjig, narisali spremenjen konec pravljice o Rdeči kapici ter v pesmicah z luknjami poiskali rimo. Njihove izdelke sva z učiteljico nalepili na steno v razredu.

Slika 3: Iskanje rim v pesmih

2. 4 TUDI STAREJŠI UČENCI ZNAJO ZA BRANJE NAVDUŠITI MLAJŠE

Da bi mlajšim učencem branje približala na drugačen način, sem k sodelovanju povabila učence 9. razredov. Tako smo dogodek povezali z akcijo Beremo skupaj – za znanje in za zabavo³. Izziv sta z veseljem sprejela dva devetošolca. Oba sta me obiskala po pouku v knjižnici in si izbrala knjigo, ki sta jo prebrala učencem v podaljšanem bivanju za čas aktivnega odmora. Eden od učencev je obiskal oddelek 3.a v in jim prebral zgodbo iz zbirke Narodne pripovedke, drugi pa se je pridružil učencem 3.d in jim buril domišljijo z branjem pravljice o Zlati ptici. Po Kronovškovi (2016) gre tudi pri tej dejavnosti za spodbujanje branja in motivacije zanj pri mlajših. Starejša učenca sta se na branje res lepo pripravila in odziv mlajših me je pozitivno presenetil. Zahvalili so se za obisk in se priporočili še za kdaj.

³ Letošnja nova skupna akcija se vključuje v Nacionalni mesec skupnega branja 2020.

Slika 4: Branje zgodbice o Zlati ptici

2. 5 GLASOVANJE O NAJ KNJIGI V 4. RAZREDU

Zadnji teden pred zaprtjem šol sem obiskala učence 4. razredov. Z njimi sem spregovorila o knjigah, ki so jih prebrali v zadnjem času, nato pa sem jim razdelila listke, na katere so napisali naslov ene knjige, ki jim je bila res všeč in bi jo v branje priporočili mladim po celem svetu. Otroci so na listke napisali najrazličnejše naslove, nekateri so se na listkih pojavili večkrat. Največ jih je bilo navdušenih nad zbirko knjig o Harryju Potterju (J. K. Rowling), pa tudi nad zbirko Pet prijateljev (E. Blyton). Več jih je omenilo tudi zbirko o Anici (D. Muck), mali čarovnici Lili (Knister) in o Groznem Gašperju (F. Simon).

2. 6 BRANJE V ODDELKIH NIŽJEGA IZOBRAZBENEGA STANDARDA IN POSEBNEGA PROGRAMA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Oktobra sem prvič obiskala tudi podružnično šolo NIS in PP, ki prav tako deluje v okviru naše osnovne šole. Učiteljice in učenci so me toplo sprejeli. Šolsko uro smo

obogatili s pripovedovanjem različnih pravljic in pripovedk, nato pa smo se o njih pogovarjali ali pa ustvarjali na temo zgodbic. Navdušila sem se nad kreativnostjo nekaterih oddelkov, tako recimo nad učenci oddelkov 2.I in 3.I, ki so po prebrani zgodbi Frana Levstika *Kdo je napravil Vidku srajčico* iz blaga lično izdelali Vidkovo oblačilo.

Slika 5: Izdelava Vidkove srajčice iz blaga

2. 7 LITERARNI NATEČAJ – PESEM O ŠOLSKI KNJIŽNICI

Šolska knjižnica je v oktobru napisala literarni natečaj za naj pesem o šolski knjižnici za učence 3. razredov naše šole. Napisati je bilo potrebno pesem z vsaj 10 verzi in čim bolj upoštevati značilnosti te literarne zvrsti. Učenci so izziv z navdušenjem sprejeli in tako do konca meseca napisali in oddali veliko besedil. Ker je bilo težko izbrati tisto najboljšo, sem se odločila nagraditi kar dve avtorici – to sta učenki iz 3. c in iz 3. d. Obe bosta, ko bomo zopet vsi v šoli in ko bodo razmere

to dopuščale, šolsko uro preživeli s knjižničarko, spoznali bosta njen poklic in se v njeni vlogi poizkusili tudi sami. Spodaj lahko preberete obe umetnini⁴.

KNJIŽNICA

Knjižnica je tu čez cesto,
tam se zbira celo mesto.
Včasih pridem tudi jaz
in preberem kaj na glas.
Poslušaj me majhen kuža,
zunaj ga čaka mokra luža.
Potem skočiva v njo
in nama je lepo.
Ko doma berem knjigo,
mama reče: Naredi si figo!

Učenka iz 3. d

KNJIŽNICA

V knjižnici vsi smo zbrani,
v vrsto smo nabrani.
Knjige si sposojamo
ali pa jih vračamo.
V knjižnici vedno tiho smo,
drugače nas okregajo.
Knjižničarka knjige zлага,
da je nastane ji navlaka.
Knjižnica prečuden kraj,
kamor pridem spet nazaj.

Učenka iz 3. c

⁴ Imen deklet zaradi varstva osebnih podatkov nisem navedla.

2. 8 STROKOVNE KNJIGE O ZDRAVJU IN DOBREM POČUTJU

Naša šolska knjižnica ima svojo spletno stran, na kateri objavljamo tudi novice iz knjižnice, knjižničarstva, kulture in knjižnih novosti. V skladu z letošnjo rdečo nitjo Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja sem naredila izbor strokovne literature, ki jo hrani knjižnica, in njihovo vsebino predstavila na spletni strani, da bi tako pritegnila bralce k izposoji in jim dvignila zavest o pomenu zdravja še posebej v tem času. Knjige, ki sem jih predstavila, so: Claire Llewellyn: *Zakaj naj zdravo jem*, Cath Senker: *Skrb za osebno higieno*, Cath Senker: *Šport in igra*, Maja Kraigher: *Zdravje*, Angela Royston: *Zakaj si umivam roke*, Genija Lipar Kadunc: *Učimo se ročnih ustvarjalnosti* in Ellas Educac Collective: *Vse skrivnosti o virusih*.

Slika 6: Izbor knjig o zdravju in dobrem počutju

3 Zaključek

Šolske knjižnice so pomemben del vzgojno-izobraževalnega dela na šoli – s svojim delom in načrtovanjem sledijo ciljem šole in njenemu učnemu programu. Šolski knjižničarji se morajo ves čas truditi z različnimi dejavnostmi in programi vzgajati

bralce za življenje. Tudi pri nas je tako in tako sem se letos lotila oktobrskega projekta Mednarodni mesec šolskih knjižnic, ki je bil tokrat zaznamovan s pandemijo koronavirusne bolezni in posledično številnimi omejitvami tudi pri nas. Kljub temu mi je večino dejavnosti uspelo realizirati še pred zaprtjem šol. Upajmo, da bodo šole in posledično šolske knjižnice lahko čim prej odprle vrata svojim uporabnikom in ne več na daljavo nadaljevale s svojim poslanstvom.

4 Viri in literatura

Kronovšek, S. (2016). *Dejavnosti v osnovnošolski knjižnici kot aktivnosti za spodbujanje branja*. Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

Mednarodni mesec šolskih knjižnic (2020). Pridobljeno 5. 12. 2020 s spletne strani: <https://www.docdroid.net/ad93l9n/mednarodni-mesec-sk-2020-napovednik-pdf>.

Medvešček, J. (2010). *Uspešnost poučevanja programa knjižnično informacijsko znanje v prvem triletju osnovne šole*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

ZAHVALA

Za ponovni jezikovni pregled se zahvaljujem Mirjani Kordič, prof. slovenščine, za prevod naslova, izulečka in ključnih besed v angleščino pa Barbari Jan, prof. angl.

MEDNARODNI MESEC ŠOLSKIH KNJIŽNIC NA OŠ MILKE ŠOBAR – NATAŠE ČRNOMELJ

PRODUKTIVEN ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA

Tina Štrekelj

OŠ Milke Šobar – Nataše Črnomelj

Izvleček

Šolska knjižnica na OŠ Milke Šobar – Nataše Črnomelj je majhna knjižnica na manjši šoli s posebnim programom in z malo učenci. Ravno zaradi tega smo med seboj vsi povezani. Knjižnica se že leta trudi približati svoje knjižnične storitve učencem ter strokovnim delavcem šole na čim bolj zanimiv način. Da le-ti ne bi pozabili na knjižnico, je potrebno imeti veliko zanimivih idej in te kasneje tudi uresničiti. Tako šola že več let sodeluje pri Mednarodnem mesecu šolskih knjižnic. Za šolsko leto 2020/2021 se je nabralo veliko idej in načrtov, nekaterih pa žal ni bilo možno izvesti, bodisi zaradi premalo časa bodisi zaradi trenutne situacije s COVID-19, ko smo obsojeni na delo na daljavo. Vseeno nam je marsikateri načrt na koncu vendarle uspelo dokončno izpeljati.

Ključne besede: šolska knjižnica, mednarodni mesec šolskih knjižnic, Črnomelj, knjižnične dejavnosti

Abstract

The school library at Milka Šobar - Nataše Črnomelj Primary School is a small library since it is a small school with few students that attend the special needs program. This is why everybody at school is connected to each other. For years, the library has been trying to bring its library services closer to students and school educators in the most appealing way possible. In order for them not to forget about the library, it is necessary to have a lot of interesting ideas that are later implemented. The school has been participating in the International Month of School Libraries for many years now. Many ideas and plans have been scheduled for the 2020/2021 school year, and some have unfortunately not been possible to implement, either due to

insufficient time or due to the current situation with COVID-19, as we were forced to school online. However, in the end, we managed to carry out most of the library planned activities.

Key words: school library, International School Library Month, Črnomelj, library activities

1 Uvod

OŠ Milke Šobar – Nataše je manjša šola s prilagojenim programom in je locirana v Črnomlju. Ime je dobila po narodni herojinji Milki Šobar s psevdonimom Nataša. Bila je partizanska kurirka, obveščevalka in politična komisarka čete.

Šola je povezana s povezovalnim hodnikom skupaj s stavbo bivšega dijaškega doma. Šolska knjižnica je prostorsko majhna z manjšim številom knjižničnega gradiva. Tako je vsaj bilo do pričetka letošnjega šolskega leta. Sedaj so se stvari spremenile.

Učenci radi prihajajo v knjižnico, vsakoletna tradicija pa je, da pride 1. razred na ogled knjižnice. Razkažem jim knjižnico, povem pravila vedenja v knjižnici ter pokažem, kako je postavljeno gradivo. Seveda jih najbolj zanimajo slikanice – te so po abecedi avtorja zložene v posebnih barvnih vozičkih.

Slika 1: Učenci 1. razreda na obisku v šolski knjižnici

2 Mednarodni mesec šolskih knjižnic

Ker šolske knjižnice po vsem svetu praznujejo mednarodni mesec šolskih knjižnic, se je naša šola odločila, da bo tudi letos sodelovala pri tem. Ker imamo za seboj lepe izkušnje, ni bilo preveč razmišljanja, ali se pridružiti ostalim šolskim knjižničarjem ali ne. Zastavila sem si nekaj idej, razmislila o izvedbi ter jih nato skušala izvesti. Zaradi situacije s COVID-19, je bilo potrebno kasneje nekatere ideje izvesti na drugačen način. Ker se tema letošnjega mednarodnega meseca šolskih knjižnic glasi »Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«, je pomembno, da učenci kljub svetovni pandemiji še naprej pridobivajo nova znanja, se poglobljajo v branje in razvijajo svojo domišljijo. Problem mladostnikov je, da preveč časa preživijo pred računalniki in televizijo (Grosman, 2006). Še posebej sedaj, ko poteka poučevanje na daljavo. Zato jim moramo pomagati in jih motivirati k branju knjig ali odlomkov.

2. 1 NACIONALNA IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK

V mesecu septembru se je šola vključila v nacionalno izmenjavo knjižnih kazalk. Šola se je tako povezala z OŠ 27. julija iz Kamnika. S tamkajšnjo knjižničarko sva se dogovorili, da bova izmenjavo izpeljali takoj, ko se učenci vrnejo nazaj v šolske klopi. Sprva sva si izbrali praznično »decembrsko« tematiko, sedaj pa si bova morali izbrati kakšno drugo. Menim, da bi bil tak podvig na daljavo zelo otežen.

2. 2 OBISK SPLOŠNE KNJIŽNICE ČRNOMELJ

Razred v oddelku PPVI je obiskal in si ogledal splošno knjižnico Črnomelj ter opazoval postopek dela v njej. Učenci so si ogledali celotno postavitve knjižnice, še posebej pa so jim bile všeč slikanice, ki so krasile hodnik knjižnice. S skupnimi močmi so na koncu obnovili svoje znanje o samem delu v knjižnici ter njeni postavitvi. Razred je lahko videl, kako dejansko poteka izposoja v splošni knjižnici. Povedali so, da na takšen način izposoja poteka tudi na šoli. Izjema je, da v šolski knjižnici ne delimo računov in izpiskov knjig.

2.3 SELITEV IN DAN ODPRTIH VRAT ŠOLSKE KNJIŽNICE

Pomemben mejnik šolske knjižnice je ta, da smo z mesecem septembrom na šoli pričeli tudi s selitvijo knjižnice. Ker je osnovna šola povezana z bivšim dijaškim domom, smo knjižnico preselili iz šole v dijaški dom. Učenci so bili velik del tega, saj so pri sami selitvi zelo pomagali, tako da so sadovi nove knjižnice tudi njihov trud in požrtvovalnost. Sedaj ima knjižnica veliko več prostora za knjige, družabne igre, gradivo iz projekta CSPP ter ostale didaktične pripomočke. Kot nova pridobitev je otroški kotichek. Tu se bodo učenci lahko igrali, brali knjige, se učili in družili med seboj. Otvoritev prenovljene šolske knjižnice smo predvidevali v mesecu decembru. Še vedno je kar nekaj manjših stvari za dokončati, smo pa vsekakor zadovoljni s končnim rezultatom, saj je bilo vloženega veliko dela in truda. Preseliti nam jo je uspelo v zadanem času, vendar pa bo uradna otvoritev žal morala še nekaj časa počakati dokler se učenci ne vrnejo spet nazaj v šolske klopi. S tem bo v skladu s priporočili NIJZ organiziran odprti dan šolske knjižnice, na katerega bodo povabljeni učenci (vsak razred posebej), drugi zaposleni na šoli in seveda župan Občine Črnomelj.

Slika 2: Skoraj izpraznjena "stara" knjižnica

Sliki 3 in 4: Prostor "nove" knjižnice in začetki urejanja

2.4 PRVI BRALNI MARATON IN OBISK PISATELJICE

Učitelji ter drugi strokovni delavci na šoli imajo najpomembnejšo vlogo pri motivaciji branja. Zato lahko šolski knjižničar skupaj s sodelavci pripomore k boljšim bralnim rezultatom (Kozorog Kenda, 2019). Tako je tudi na naši šoli uspešno potekalo sodelovanje. Učencem smo s skupnimi močmi na zanimiv način prikazali, da zna biti branje zelo zanimivo.

Septembra smo pričeli z branjem knjig za bralno značko ter izvedli 1. bralni maraton na šoli. Tema je bila pisateljica Majda Koren. Majda Koren je slovenska mladinska pisateljica. Njene najbolj znane knjige so *Mici*, *Mihec*, *Tia*, *Medved in miška* ter *Kapo in Bundo*. Učenci so se seznanili s tem, kdo je avtorica, katere vse knjige je napisala, katere izmed njih že poznajo in spoznali druge zanimivosti, ki so jih predstavili posamezni učitelji v razredih. Bralni maraton je potekal tako, da je vsak razred prejel in prebral eno knjigo avtorice Majde Koren in se o knjigi tudi pogovoril. Kot presenečenje pa nas je pisateljica tudi obiskala. Njen obisk sta omogočili Javna agencija za knjigo in Društvo slovenskih pisateljev v okviru projekta Povabimo besedo.

Pisateljico smo pričakali v avli, kjer jo je s pesmijo pozdravil otroški pevski zbor, nato pa smo besedo dobrodošlice prepustili ravnatelju šole gospodu Matjažu Bariču. Dobrodošlici je sledila predstavitev pisateljice, ki sta jo prebrala dva učenca. Sledila je zanimiva ura, v kateri nam je pisateljica predstavila svojo spletno stran in prebrala nekaj svojih zgodb ter povedala, da je navdih za svoje zgodbe dobila pri svojih dveh sinovih. Učenci so zbrano poslušali in sodelovali. Na koncu je gospa Majda podelila še 2 nagradni knjigi našima najbolj pridnima bralkama. Avtorici smo belokranjsko ljudsko pesem ob slovesu zapele še Devojke (učiteljice OŠ Milke Šobar – Nataše). O bralnem maratonu in obisku pisateljice Majde Koren sem pisala tudi na šolski spletni strani: <https://www.osmsn.si/2020/10/07/bralni-maraton-in-obisk-pisateljice-majde-koren/>

Slika 5: Obisk pisateljice Majde Koren

Slika 6: Učenci, ki so tekom bralnega maratona prebrali knjigo

2.5 PREDSTAVITEV MEDNARODNEGA MESECA ŠOLSKIH KNJIŽNIC NA SPLETNI STRANI ŠOLE

Predstavila in objavila sem tudi Mednarodni mesec šolskih knjižnic ter načrte, ki sem se jih lotila v okviru le-tega. Predstavljeno objavo lahko vidite na povezavi: <https://www.osmsn.si/2020/10/22/mednarodni-mesec-solskih-knjiznic/>

2.6 DELO NA DALJAVO – PADLET IN ADVETNI KOLEDAR

S pričetkom dela na daljavo je bilo potrebno razmisliti, kako motivirati učence k branju knjig. Kot je pisal Bucik (2009, 17), so za branje potrebni trud, želja in seveda vztrajanje. Zato sem ustvarila padlet stran knjižnice, kjer vsakodnevno urejam in dodajam različne vsebine. Tako učence čakajo dnevne uganke, knjižnični kvizi, pravljice ter motivacija k branju knjig ali krajših odlomkov.

Za mesec december sem učencem pripravila tudi spletni adventni koledar, poln različnih pravljic. Objavljen je tako na padlet strani kot tudi na šolski spletni strani.

Slika 7: Spletni pravljичni adventni koledar

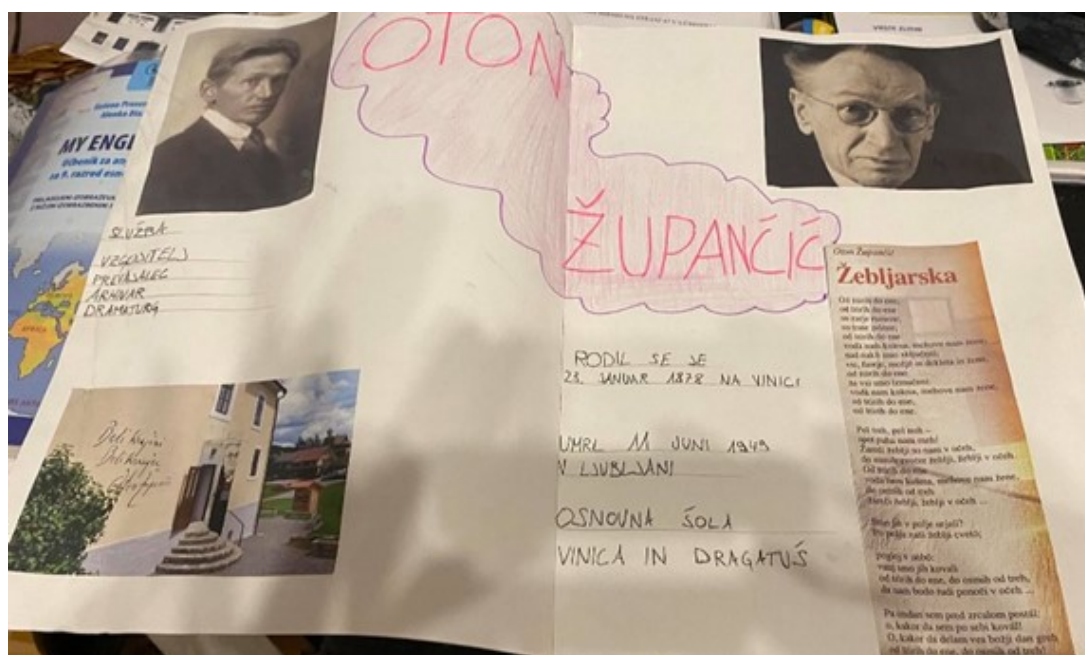
2.7 LITERARNO-LIKOVNI NATEČAJ NA DALJAVO

Organizirala sem literarno-likovni natečaj, kjer sem učence prosila, da napišejo ali narišejo kaj izmed spodaj naštetih možnosti. Napisala sem obvestilo za učence ter prosila razrednike, da jih predajo svojim učencem ter in spodbudijo k sodelovanju. Odzvalo se je 10 od 70 učencev.

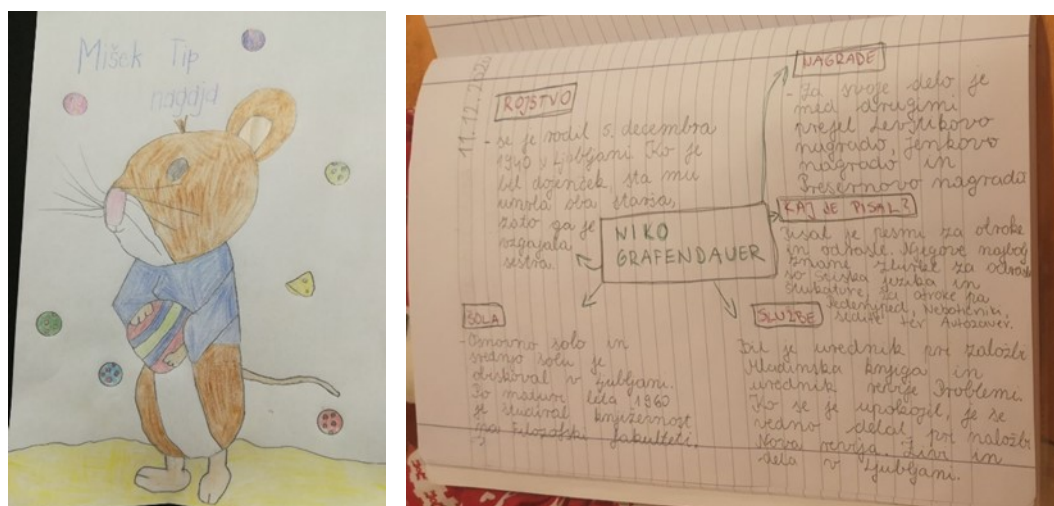
Možnosti, ki sem jih predstavila so bile:

1. Predstavi pesnika ali pisatelja.
2. Izberi najljubšo knjigo ter nariši čisto svojo naslovnico knjige.
3. Na svoj unikaten način predstavi svojo šolo.

Svoje izdelke so mi nato poslali preko elektronske pošte. Natečaj je bil uspešen, z njihovimi izdelki pa sem bila več kot zadovoljna, saj so se vsi skupaj potrudili pri ustvarjanju.

Slika 8: Predstavitev Otona Župančiča

Sliki 9 in 10: Naslovnica najljubše knjige in predstavitev slovenskega pesnika v miselnem vzorcu

2.8 ŽE ZNANA PROJEKTA S SPLOŠNO KNJIŽNICO ČRNOMELJ

V mesecu oktobru smo v sodelovanju s Knjižnico Črnomelj pričeli z dvema že znanima projektoma, in sicer *Drugačne pravljice* ter *Pravljčni potujoči kovček*.

Drugačne pravljice so namenjene učencem PPVI oddelkov, in sicer PPVI II, III, IV in V. Namen projekta je promocija knjige in branja, pripovedovanja, druženja, komuniciranja in medsebojnega sodelovanja z željo spodbuditi k branju, vplivati na razvoj bralnih navad, razvijati komunikacijske sposobnosti ter prebuditi svet domišljije. To je igralna ura s knjigo in njenim besedilom. Srečanja potekajo enkrat mesečno, ko učence obiščeta knjižničarki iz Knjižnice Črnomelj. Najprej prebereta pravljico, kasneje pa na temo knjige učenci ustvarjajo. Pomembno je, da je izbrana vsebina knjižničnega gradiva primerna za učence in kot piše Grginičeva (2005, 58) je eden temeljnih kriterijev pri izbiranju knjige za skupno branje kakovost besedila in ilustracij. Oktobra je bilo uvodno srečanje Drugačnih pravljič, ko so si učenci v Kinu Črnomelj ogledali kratki film z naslovom *Kdo se boji črnega moža?* Ker je novembra potekalo delo na daljavo, smo morali prilagoditi srečanje primerno razmeram. razmeram primerno srečanje. Učenci so na spletu poslušali izbrano pravljico ter na to temo ustvarili izdelek – primer so dobili preko elektronske pošte ali po navadni pošti domov.

Na drugi strani pa je projekt Pravljični potujoči kovček, ki je namenjen najmlajšim učencem šole – 2. in 3. razred NIS ter PPVI I.

Sliki 11 in 12: Učenci NIS s knjižničarko in učenci PPVI z razredničarko in varuhinjo

Pri tem projektu so družine povabljene k branju kvalitetne otroške literature. Vsaka skupina prejme kovček, ki vsebuje zvezek za vtise in knjige, ki jih skrbno pripravi

knjižničarka iz Knjižnice Črnomelj. Ta kovček nato vsak učenec odnese domov za en teden in tako ob branju uživajo vsi člani družine.

3 ZAKLJUČEK

V prihodnjih mesecih nameravam nadaljevati z vzpodbudo učencev k sodelovanju s šolsko knjižnico. Skušala jih bom še naprej motivirati, jim prebirati pravljice, razveseljevati s kvizi in ugankami ter se domisliti novih projektov, ki bi jih lahko izvedla tako na šoli kot tudi na daljavo. Verjamem, da bo naporno, ampak pomembno je, da v tem uživamo vsi – učenci in strokovni delavci, kar je najbolj pomembno, pa šolska knjižničarka.

4 VIRI

Bucik, N. (2009). Razvijanje otrokove motivacije za branje v domačem okolju. V L. Knaflič in N. Bucik (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: priročnik za spodbujanje družinske pismenosti* (str. 17–26). Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Grginič, M. (2005). *Porajajoča se pismenost*. Domžale: Izolit.

Grosman, M. (2006). *Razsežnosti branja: za boljšo bralno pismenost*. Ljubljana: Karantanija.

Kozorog Kenda, M. (2019). Medvrstniško spodbujanje branja v šolski knjižnici. *Šolska knjižnica*, 28 (3/4), str. 27-32.

DEJAVNOSTI V ŠOLSKI KNJIŽNICI

OSNOVNE ŠOLE RIHARDA JAKOPIČA

Mateja Razgor

OŠ Riharda Jakopiča Ljubljana

Pot učenca do pravega bralca je dolga; prvi koraki se začnejo že v otroštvu z učenjem govorjenja, nato otroci spoznajo črke, katere kasneje začnejo povezovati v besede. Sprva so pomembne slikanice, postopoma jih vodimo k vedno zahtevnejšim besedilom. Za prve korake v svet branja imajo veliko vlogo starši, ki so za otroka zgled in so prvi, ki otroku predstavijo zanimanje in naklonjenost knjigam. Poleg staršev pa je tudi šola tista, ki z različnimi dejavnostmi, med njimi ima pomembno vlogo šolska knjižnica, spodbuja otroka k branju. Šolska knjižnica je edina knjižnica, pogosto tudi prva, v katero stopi vsakdo (Razgor, Gaber Podhovnik, in Slavičič, 2019).

1 OPREDELITEV ŠOLSKE KNJIŽNICE

Poslanstvo šolske knjižnice je vzgoja mladih bralcev (Kajzer, 2013). Zakon o knjižničarstvu (2001) v svojem 28. členu šolske knjižnice opredeli glavno nalogo, in sicer: »podpirajo izobraževalni proces, tako da izvajajo knjižnično dejavnost predvsem za učence, vajence, dijake in študente višjih strokovnih šol ter za strokovne delavce teh šol.« Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (2007) nalaga, da vsaka šola zagotovi šolsko knjižnico, katera »zbira knjižnično gradivo, ga strokovno obdeluje, hrani, predstavlja in izposoja ter opravlja informacijsko-dokumentacijsko delo kot sestavino vzgojno-izobraževalnega dela v šoli.«

Šolska knjižnica je pomemben sestavni del šolskega sistema, ki ne zadovoljuje le potreb učencev, ampak tudi zaposlenih na šoli. Knjižnica kot informacijsko središče se vključuje v vzgojno-izobraževalni proces šole (Lorenčič, 1995).

Kakšna je torej šolska knjižnica danes? Je skupek zbirke knjižničnega gradiva in informacij ter podpora vzgojno-izobraževalnemu procesu. Predstavlja sestavni in neločljivi del pedagoškega procesa. Je pomemben vir informacij za vseživljenjsko učenje in razvoj domišljije otrok (Razgor, Gaber Podhovnik, in Slavičič, 2019). Lahko bi zaključili, da šolska knjižnica »rešuje informacijske potrebe vzgoje in izobraževanja« (Čelik, 1999).

V naslednjih dveh poglavjih bom predstavila oblike organizacije in smernice za boljše razumevanje kasnejšega opisa šolske knjižnice na Osnovni šoli Riharda Jakopiča.

2 OBLIKE ORGANIZACIJE

Šolska knjižnica kot del enotnega knjižničnega informacijskega sistema je primorana upoštevati načela in standarde, ki jih nalaga stroka. Strokovni dokumenti so vodila za delo in organizacijo šolske knjižnice. So pa pomožno sredstvo za doseganje opredeljenih ciljev organizacije in delovanja šolske knjižnice.« (Novljan, 1996).

Šolske knjižnice so lahko organizirane na dva načina: centralizirano (en prostor) ali decentralizirano (več prostorov). Najprimernejša različica oblike organiziranosti je vsekakor centraliziran tip knjižnice, ki omogoča, da se gradivo in dejavnosti nahajata v istem prostoru. Še vedno pa na nekaterih šolah, tudi na naši, najdemo neracionalno različico organizacije šolske knjižnice – decentraliziran tip, kar pomeni, da se gradivo ne nahaja v enotnem prostoru, ampak je porazdeljeno po kabinetih in učilnicah zaradi česar je slabši nadzor nad gradivom (Razgor, Gaber Podhovnik, in Slavičič, 2019). Takšne knjižnice so tam, kjer ni prostora za knjižnični prostor – naša šola trenutno gradi prizidek in že se nadejamo nove, centralizirane oblike knjižnice. Saj se strinjamo tudi s trditvijo Savine Zwitter (1999): »Že prijazni prostori in pregledno postavljeno gradivo vabijo med police.«

3 DEJAVNOSTI

Zaradi upadanja bralne kulture med mladimi, moramo predvsem šolske knjižnice, oblikovati dejavnosti, da bi to kulturo spet dvignili na višjo raven (Zwitter, 1999).

Letos smo se odzvali na vabilo Mednarodnega združenja šolskih knjižničarjev k praznovanju in promociji šolskih knjižnic. V slovenskem prostoru projekt koordinira Sekcija za šolske knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. Načrtovali smo kar nekaj dejavnosti. S tem smo želeli opozoriti na pozitiven odnos do knjižnic in branja.

Začeli smo z vabilom staršem za glasno branje na spletni strani šole. Pomembno je, da se starši zavedajo kako pomembna je družinska pismenost. Ta pokriva različne aktivnosti, ki so povezane z rabo pismenosti v družini, vse od branja, pisanja, pripovedovanja, igre z besedami, ipd. Vse te aktivnosti pripomorejo k boljši pripravljenosti otroka na pouk, lajšajo učenje branja in pisanja (Družinska pismenost, 2019).

Z mesecem oktobrom smo se tudi z našimi tretješolci odločili, da bomo sodelovali v projektu Naša mala knjižnica. V mesecu oktobru smo prejeli Ustvarjalnike, in skupaj z mentoricami učiteljicami smo knjižničarki zasnovale aktivnost, ki so otroke pri urah zaposlile in skupaj s knjigami so odpotovali v svet domišljije. Ker nas je pri tem nekoliko oviral COVID, smo pri delu na daljavo izvajale Bralne urice, naloge pa naložile v spletno učilnico.

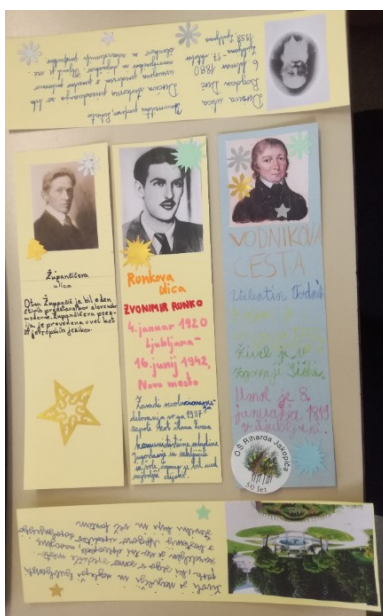
Knjižničarki sva učence spodbujali k branju z glasnim branjem v razredu. Popeljali sva jih v svet zgodb in poezije. Skupaj z njimi sva prebirali leposlovje različnih tujih avtorjev: Doktor Proktor in velik rop zlata, Medvedkova knjižnica, Babica barabica, Rozi in Poldi,... V pesmicah pa smo se potopili v svet ljudske pesmi in pesmi Bine Štampe Žmavc.

Prijavili smo se tudi na letos že 4. nacionalno izmenjavo knjižnih kazalk. Po naši registraciji nam je koordinator Sekcija za šolske knjižnice v ZBDS dodelil partnersko šolo: OŠ Žužemberk. Učenci so izdelali knjižne kazalke, ki so jih krasili različni verzi in misli o branju.

Slika 1: Fotografija izdelanih knjižnih kazalk (origami)

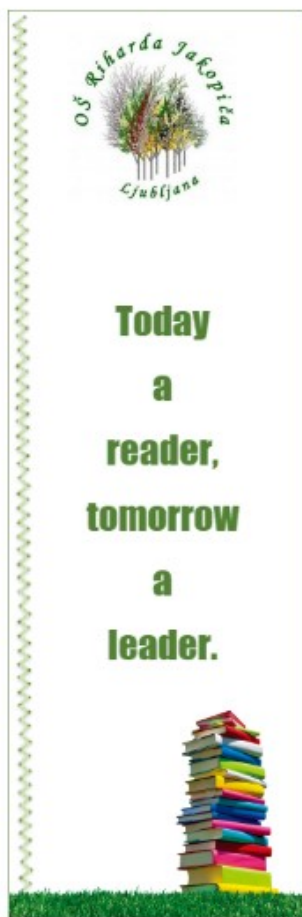
V tednu kulturne dediščine sva se knjižničarki povezali z učiteljico slovenščine, ki koordinira projekt kulturne dediščine in s petošolci ustvarjali knjižne kazalke na temo Ljubljanskih ulic. Knjižne kazalke so predstavljale ulice v bližini šole in širne Ljubljane. Učenci so ugotavljali, da se večina ulic imenuje po znanih pesnikih, pisateljih, skladateljih ... Vsaka kazalka je vsebovala podatke o znani osebnosti in zanimivost iz njegovega življenja.

Slika 2: Fotografija knjižnih kazalk znamenitih Slovencev

Prijavili smo se v mednarodno izmenjavo knjižnih kazalk (koordinira Jana Kreča) in tudi izmenjavo digitalnih knjižnih kazalk (Digital Bookmark Exchange). E-kazalke bomo partnerski šoli na Madžarskem (Óbudai Árpád Gimnázium) poslali kot novoletno darilo v sredini decembra. Z go. Veroniko Kaman (koordinatorko na Madžarskem) smo lepo sodelovali, si izmenjali mnenja o državi in napisali kar nekaj priporočil za obisk držav. Veronika je pravzaprav velika ljubiteljica Slovenije!

Slika 3: Knjižna kazalka mednarodne izmenjave

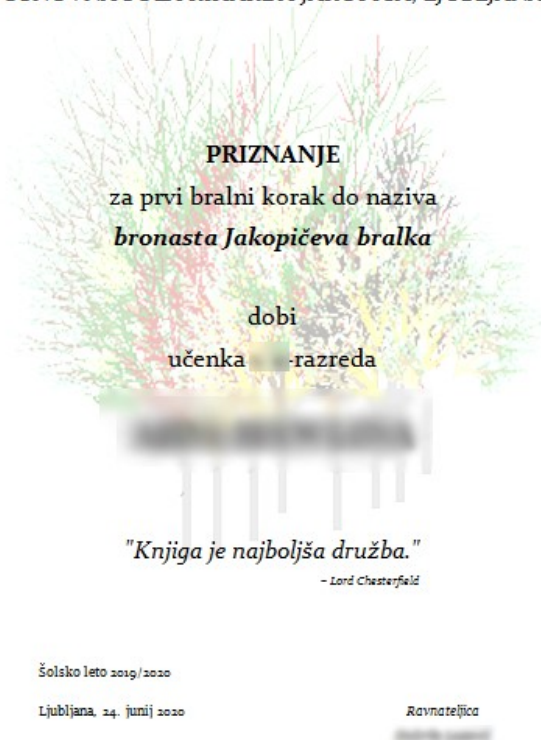
Vsi poznamo tekmovanje za bralno značko. Osnovala sta jo pisatelj Leopold Suhodolčan in profesor Stanko Kotnik z geslom S knjigo v svet. Bralna značka spodbuja prostovoljno branje v prostem času (Društvo bralna značka, 2020).

Zato smo se knjižničarke na Osnovni šoli Riharda Jakopiča že v šolskem letu 2019/20 odločile za svoj projekt – Jakopičev bralec/Jakopičeva bralka. Letos bo projekt potekal že drugo leto. Bralna značka Jakopičev bralec/Jakopičeva bralka bo potekala vseh

devet let šolanja. Razdeljena bo v tri skupine. Po uspešno zaključenem prvem triletju bo bralec/bralka pridobil/-a nagrado »Bronasti Jakopičev bralec/Bronasta Jakopičeva bralka«, po uspešno zaključenem drugem triletju nagrado »Srebrni Jakopičev bralec/Srebrna Jakopičeva bralka« in po uspešno zaključenem tretjem triletju pa »Zlati Jakopičev bralec/Zlata Jakopičeva bralka« ter vpis v zlato knjigo Jakopičevih bralcev. Bralna značka poteka vso šolsko leto od oktobra do maja. Za prvošolčke se bo projekt začel ob njihovem vpisu v knjižnico, predvidoma v začetku oktobra. Vsak Jakopičev bralec/Jakopičeva bralka bo moral/-a na leto prebrati vsaj štiri knjige po želji in eno pesem, primerno za svojo stopnjo. Vsi si boste lahko pomagali s priporočili knjižničark. Knjige in pesmi ne smejo biti enake kot pri redni bralni znački. Vsak Jakopičev bralec/Jakopičeva bralka v velik brezčrtni zvezek narisal/-a/opisal prizore iz knjige, ki so se mu/ji najbolj vtisnili v spomin. Jakopičevo bralno značko bodo preverjale knjižničarke. Za vsako prebrano knjigo/pesem bodo učenci dobili žig. Med šolskim letom jih morajo zbrati pet.

OSNOVNA ŠOLA RIHARDA JAKOPIČA, LJUBLJANA

Slika 4: Predloga priznanja Jakopičeva bralka/Jakopičev bralec

4 LITERATURA

Čelik, M. (1999). Šola ima knjižnico. V *Vodnik za šolskega knjižničarja v osnovni in srednji šoli ter v domovih za učence* (str. 10–14). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Družinska pismenost. (2019). Pridobljeno 28.9.2020 s strani <https://druzina.pismen.si/>

Kajzer, D. (2013). *Oblikovanje nabavne politike v osnovnošolski knjižnici* (Magistrsko delo). Filozofska fakulteta, Ljubljana. Pridobljeno 28.9.2020 s spletne strani: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=72217>

Lorenčič, I., Ambrožič, M., Bon, M., Gradišar, A., Kanič, I., Novljan, S., Pretnar, Z., ... Urbanija, J. (1995). Idejni načrt razvoja slovenskih šolskih knjižnic. *Šolska knjižnica*, 5(3), 4–30.

Novljan, S. (1996). *Sodobne dejavnosti šolske knjižnice s posebnim ozirom na njene bibliopedagoške naloge pri izvajanju izobraževalnega programa učenja branja v osnovni šoli.* (Doktorska disertacija). Filozofska fakulteta, Ljubljana.

Pridobljeno 28.9.2020 s spletne strani: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-FUXAWJTW>

Razgor, M., Gaber Podhovnik, V. in Slavičič, T. (2019). *Šolska knjižnica in branje v očeh uporabnikov.* Ljubljana: Razgor.

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS*, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK, 92/15. Pridobljeno 28.9.2020 s spletne strani: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200187&stevilka=4446>

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI). (2007). *Uradni list RS*, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 –

ZVaj. Pridobljeno 28.9.2020 sspletne strani: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200716&stevilka=718>

Zwitter, S. (1999). Motivacija za branje v šolski knjižnici. V *Vodnik za šolskega knjižničarja v osnovni in srednji šoli ter v domovih za učence* (str. 129–132). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

POROČILA Z UTRINKI

OKTOBER 2020

AVGUST 2021

OKTOBRSKI UTRINKI V ŠOLSKI KNJIŽNICI OŠ BELTINCI

Cvetka Rengeo

Oktober je mednarodni mesec šolskih knjižnic. Letošnji je bil zelo drugačen. Novi koronavirus in zahteve, ki jih moramo upoštevati v šoli, pri delu v razredu in v šolski knjižnici ter vsakdanjem življenju so korenito spremenile tudi vse načrtovane dejavnosti. Kljub temu nam je v začetku meseca, ko število okuženih še ni bilo tako visoko in ko se učenci predmetne stopnje še niso šolali na daljavo, uspelo izvesti nekaj ur v šolski knjižnici. Pogovarjali smo se o domačem branju, o pomenu vsakodnevnega branja, učenci pa so si izposodili knjige za branje doma.

Fotografije 1-3: OŠ Beltinci

Fotografije 4-8: OŠ Beltinci

Fotografije 9-11: OŠ Beltinci

Pri delu v šolski knjižnici upoštevamo priporočila zdravstvene stroke. Učenci 1. razreda so postali člani šolske knjižnice in si začeli redno izposojati slikanice za branje doma. Tudi učenci od 2. do 5. razreda so si začeli redno izposojati knjige za prostočasno branje in Bralno značko. Tudi nekateri učenci predmetne stopnje so si izposodili vsaj eno knjigo domačega branja. Začeli smo z branjem knjig za

tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Nekateri bralni načrti bodo, žal, morali počakati, npr. branje v Naši mali knjižnici, projekt Rastem s knjigo in obisk Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti.

Ne vemo, kaj nam bo prinesla prihodnost. Ne vemo, če oz. kdaj bomo znova stopili na tirnice, po katerih smo hodili nekoč. Zanesljivo pa lahko pritrdimo misli Matta Haiga iz knjige Zapisi o živčnem planetu, ki pravi: Branje ni pomembno, ker bi ti pomagalo do službe. Pomembno je, ker ti daje prostor, da obstajaš onkraj dane resničnosti. Tako se ljudje povezujejo. Tako se umi prepletajo. Sanje. Empatija. Razumevanje. Beg. Branje je ljubezen v akciji.

Želimo vam obilico lepih trenutkov ob branju knjig!

UČENCI OŠ BREŽICE

PRVIČ SODELOVALI

V MEDNARODNI IZMENJAVI KNJIŽNIH KAZALK

Anja Kralj

Tudi letos smo na Osnovni šoli Brežice obeležili Mednarodni mesec šolskih knjižnic.

V mesecu oktobru smo izvedli delavnico branja za učence 3. razreda (v skladu s predpisi NIJZ). Učenci so tiho brali poljubno knjigo 15 minut in si nato izmenjali mnenja s svojim sosedom.

V okviru podaljšanega bivanja smo v 3. razredu pripravili pravljíčno uro. Prisluhnili so slikanici z naslovom Medved in klavir avtorja Davida Litchfielda, nato pa smo se pogovarjali o vrednotah, prijateljstvu in slavi.

Fotografija 12: OŠ Brežice

Učence smo spodbudili k sodelovanju v Nacionalni in Mednarodni izmenjavi knjižnih kazalk. V Nacionalni izmenjavi knjižnih kazalk smo sodelovali že lani, v Mednarodni izmenjavi knjižnih kazalk pa letos sodelujemo prvič. Učenci so bili navdušeni nad idejo in so z različnimi tehnikami ustvarjali kazalke. Kazalkam so priložili tudi pismo, v katerem so se predstavili. V Nacionalni izmenjavi kazalk je sodelovalo 81 otrok iz 2., 3. in 4. razreda.

Fotografija 13: OŠ Brežice

V Mednarodni izmenjavi kazalk pa se je vključilo 132 otrok iz 5. in 6. razreda. Veseli nas, da je v obeh izmenjavah skupaj sodelovalo kar 213 otrok. Žal nam je trenutna epidemološka situacija in posledično zapiranje šol nekoliko spremenila načrte z izdelovanjem kazalk in pošiljanjem, vendar bomo s projektom zaključili takoj, ko bo to mogoče. Branje ob izvirnih kazalkah je namreč še bolj prijetno.

Fotografija 14: OŠ Brežice

OKTOBER 2020 V ŠOLSKI KNJIŽNICI OŠ POLJE

Mateja Drnovšek Zvonar

V mesecu šolskih knjižnic smo izvedli kar nekaj dejavnosti:

- Razstavo najstarejših knjig v šolski knjižnici

Fotografija 15: OŠ Polje

- Razstava slikanic o šolski knjižnici

Fotografija 16: OŠ Polje

- Razstava slikanic o znanih Slovencih

Fotografija 17: OŠ Polje

- Izdelava plakatov o najboljših kotičkih za branje

Fotografiji 18 in 19: Oš Polje

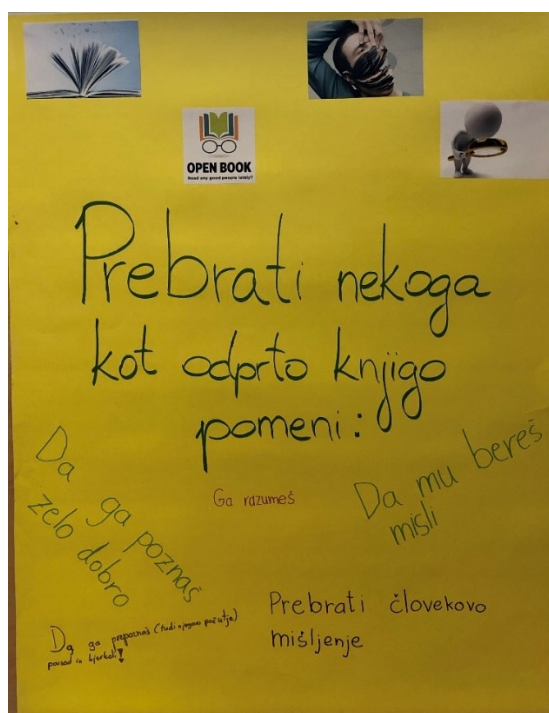

Fotografija 20: OŠ Polje

Igra asociacij na temi **Knjižnica je zakon, ker ...** in **Prebrati nekoga kot odprto knjigo**

Fotografija 21: OŠ Polje

Fotografiji 22 in 23: OŠ Polje

- Začetek bralnega tekmovanja za Naj knjigožera OŠ Polje

Fotografija 24: OŠ Polje

Fotografija 25: OŠ Polje

KNJIGA JE ZDRAVILO

Sandra Svetina

OŠ Majde Vrhovnik Ljubljana

V oktobru 2020 smo tudi na OŠ Majde Vrhovnik v Ljubljani obeležili Mednarodni mesec šolskih knjižnic.

V 8. razredu smo pripravili kulturni dan na temo Branje nas povezuje. Razmišljali smo o mesecu oktobru in izpostavili, zakaj bomo prav v tem času skupaj spoznavali, zakaj je branje »kul«, kako branje vpliva na nas, kaj so njegove prednosti. Ogledali smo si nekaj motivacijskih posnetkov, spoznavali Mestno knjižnico Ljubljana preko spletne strani, reševali anagrame, iskali knjige, nagrajene z zlato hruško ... Izpeljali smo tudi projekt Rastem s knjigo, ki ga je preteklo šolsko leto onemogočil COVID 19 in se pogovorili o izbrani knjigi Elvis Škorc, genialni stor. Rešili smo Mega kviz in še bolje spoznali Bralno značko.

V 4. razredu pa smo knjižnico povezali z likovno vzgojo. Tema, ki je povezovala naše druženje, se je glasila: KNJIGA JE ZDRAVILO. Iskali smo pozitivne vplive knjige na vsa področja našega življenja. Razmišljali smo, kako nam knjiga lahko pomaga do boljšega počutja v času, ko smo osamljeni, ko nam je dolgčas, ko smo slabe volje, ko si želimo družbe, pa vemo, da ne smemo k prijatelju na obisk, ko smo žalostni, ko potrebujemo sprostitev, ko si zaželimmo se od srca nasmejati, ko si želimo kam daleč odpotovati, pa vemo, da je to nemogoče. S knjigo v roki je marsikaj mogoče. Učenci so na omenjeno temo tudi poustvarjali.

Nekaj slik imamo objavljenih na spletni strani <http://majdicaknjiznica.splet.arnes.si/>.

KNJIGA PRESENEČENJA

Karmen Strgar

OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica

Oktobra je v knjižnici OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica potekalo pestro dogajanje, saj smo obeleževali Mednarodni mesec šolskih knjižnic. Za učence smo pripravili knjižne uganke, ki so bile razdeljene po starostnih stopnjah. Učence so čakale zanimive uganke, ki so jih z veseljem rešili v okviru podaljšanega bivanja. Pred knjižnico so si lahko učenci ogledali razstavo, ki je vabila k različnim dejavnostim.

Največje presenečenje v knjižnici je bila čisto nova dejavnost – knjiga presenečenja. Učenci so se čudili, kaj je v skrivnostnih zavutih paketih. Knjige so bile ovite v rjav papir, na njih pa so bile le posamezne besede oz. namigi o vsebini. Učencem se je zdelo zelo zabavno, da so si le na podlagi zanimivih besed izposodili knjigo. Do doma niso vedeli, katera knjiga je v zavitku. Po odzivih učencev, ko so vrnili tako knjigo, je bila akcija uspešna. Večina je povedala, da jim je bila knjiga presenečenja zelo všeč in so jo dejansko prebrali. Pri zavutih knjigah je šlo za priporočilo, ki bi ga sicer knjižničarka ustno podala učencu pri izbiri knjige. V zavitkih so bile predvsem novejšje kakovostne knjige ali zanimive knjige, ki jih učenci sami pri izbiri nekako spregledajo.

Prvošolce smo sprejeli v šolsko knjižnico v okviru dejavnosti Tedna otroka. Prisluhnili so izsekom iz zgodbe o Ostržku in pobarvali svojega Ostržka, ki je kasneje postal zadnja stran njihove nove šolske knjižnične izkaznice. Obiskali so šolsko knjižnico in pozorno prisluhnili navodilom o obnašanju v knjižnici in ravnanju s knjigami. Najbolj so se razveselili, ko so si lahko izbrali eno izmed slikanic in jo kot prvo izposojeno knjigo odnesli s sabo domov.

Učenci 6.-9. razreda podružnične šole na Zgornji Ložnici so krepili svoje zdravje na pohodu po Stepišnikovi poti in spoznavali kulturno dediščino kraja. Preden so se podali

na pot, so obudili spomin na prvega slovenskega potujočega knjižničarja in narodnega buditelja Lovra Stepišnika, spoznali zgodbo Lovro s košem gre! in prebirali venčeselske pravljice iz knjige Pravljično Pohorje. Med potjo so si ogledali kulturne znamenitosti kraja: cerkev sv. Venčeslava, baročno kužno znamenje ob pokopališču, kapelico in monštranco v Gladomesu ter pomnik v spomin na zavzetje vojaškega skladišča na Zgornji Ložnici. Za popestritev so reševali uganke, ki jih je zapisal Lovro Stepišnik. Na 7 km dolgem pohodu po Stepišniku v sončnem jesenskem dnevu so se pohodniki sprostili in dobro počutili.

Sodelovali smo v IV. nacionalni izmenjavi knjižnih kazalk. Naše partnerske šole so bile OŠ Koroška Bela Jesenice, OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja in OŠ Stopiče. Knjižne kazalke so izdelovali učenci petih in četrtyh razredov. Odločili smo se, da bodo kazalke povezane s temo Mednarodnega meseca šolskih knjižnic Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja. Izvedli smo sprostitevno dejavnost barvanja mandale. Učencem smo pokazali, na kak način se barva mandala, nato so se lotili barvanja svoje. Nastali so zanimivi izdelki. Barvali so večjo ali manjšo mandalo, v obeh primerih pa so jo nalepili na kazalko (celo ali obrezano). Nekateri so svojim kazalkam dodali cofke. Učenci pa niso samo barvali mandal, ampak so se preizkusili tudi v njihovem risanju. Na mavrično podlago so ustvarjali mandale po lastni zamisli. Na kazalko so učenci napisali še misel o branju. Nastali so različni zanimivi napisi. Kazalke smo skupaj s pismom in promocijskim gradivom Slovenske Bistrice in Zgornje Ložnice poslali na partnerske šole. Zaradi podaljšanja počitnic in šole na daljavo smo knjižne kazalke izmenjali le s prijatelji 4. razreda OŠ Stopiče, ki so petošolce z Zgornje Ložnice še pred krompirjevimi počitnicami razveselili s kazalkami z motivi navihanega psička Pafija.

KNJIGA LAHKO POSKRBI ZA SMEH, SPROSTITEV IN DOBRO RAZPOLOŽENJE

Barbara Stuhne Vuk

OŠ Vinica

Oktober je mimo in seveda nikakor nismo mogli in nismo hoteli izpustiti nam ljubi projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic – oktober 2020. Da, tudi letos smo praznovali, brali ter ustvarjali skozi mesec oktober. Seveda v rahlo okrnjeni obliki in z veliko omejitvami, a smo dosledno upoštevali vse ukrepe in priporočila ter nismo dovolili, da nas to ustavi. Tematika je bila situacijsko obarvana -»Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«.

Naši prvošolci so spoznavali knjižnico in njeno vsebino. Uživali so ob poslušanju pravljice *Medvedkova knjižnica* avtorice Poppy Bishop. Zgodba jim je bila zalo všeč in nastale so čudovite risbice po slišani pravljici. Pravi vsi bi si želeli imeti takšnega prijatelja, s katerim bi udobno v naslanjaču poslušali in prebirali pravljice.

Fotografiji 26 in 27: OŠ Vinica

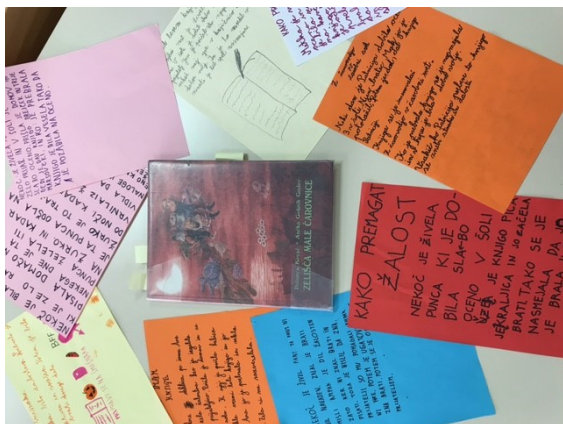

Drugošolci so se podali na Luno. Prisluhnilo so slovenskemu avtorju Boštjanu Gorencu –Pižami ter njegovi čudoviti zgodbi *Si že kdaj pokusil Luno?* Stekel je zanimiv pogovor o veselju ter otroški domišljiji, ki nima konca. Nastale so čudovite kazalke, ki jih bodo ob prebiranju drugih zgodb bodrile. Na kazalke so napisali lepe misli in ustvarili svoje veselje.

Fotografiji 28 in 29: OŠ Vinica

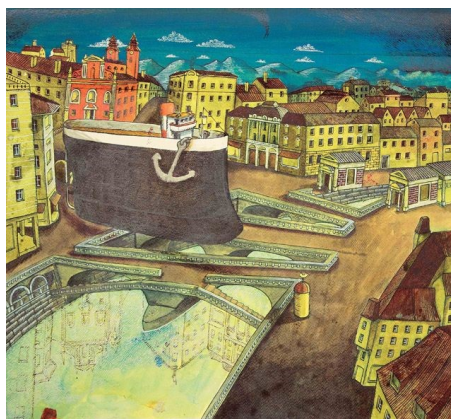
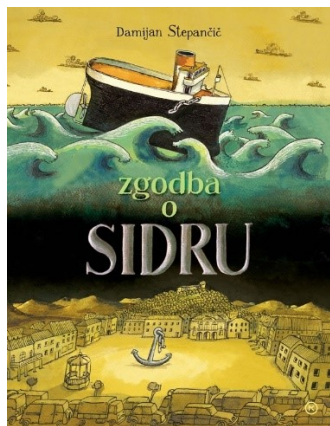
Tretješolci so izdelovali črvičke in poslušali Črviso zgodbo Mojiceje Podgoršek. Četrtošolci so prebirali *Zelišča male čarovnice* Polonce Kovač. Ugotovili smo, da obstajajo zelišča in začimbe, ki pomagajo pri težavah, prav tako pa branje lepih zgodb, ki pomagajo pri slabi volji, stresu, žalosti in drugim tegobam. Pogovarjali smo se, kako bi lahko premagali tegobe, žalost in stres z branjem. Našli smo polno dobrih predlogov in idej. Nastale pa se tudi zanimive zgodbe naših četrtošolcev, ki pomagajo v težkih trenutkih in te spravijo v boljšo voljo.

Fotografija 29: OŠ Vinica

Petošolci so tokrat spoznali slikanico brez besedila Damijana Stepančiča *Zgodba o sidru*. Najprej smo se pogovarjali o tem, kaj in zakaj sploh berejo. Sledil je ogled slikanice, brez pogovora. Nato pa so ob zvokih pomirjajoče meditativne glasbe in ponovni projekciji slikanice, sami pisali svojo zgodbo, kot so jo videli in doživljali s svojimi očmi. Večini je bila izkušnja všeč. Pravijo, da bi jo še kdaj ponovili.

Fotografiji 30 in 31: OŠ Vinica

Šestošolci so bili postavljeni pred izziv. Ukvarjali smo se s knjigo Mihe Kovača *Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih*. Pogovor je bil zelo zanimiv in razgiban. Najbolj smo se obesili na 10 razlogov zakaj ne beremo knjig v digitalnih časih ter seveda 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih. Na koncu smo se ujeli in strinjali, da je branje neizmerno pomembno in koristno. Ustvarili so pomenljiv plakat lastnih idej zakaj sami berejo.

Zaradi okoliščin, ki trenutno krojijo naše življenje, pa žal niso prišli na vrsto učenci zadnje triade, ker so morali predčasno začeti pouk na daljavo.

Skupaj z vključenimi učenci smo razmišljali o pomenu dobrega počutja ter iskali poti do zdravja. In kaj je boljše kot pregnati slabe stvari in stres z dobro knjigo, smešno zgodbo ter dobrimi nasveti? Naša šolska knjižnica jih je polna. Pregnali smo skrbi, slabo voljo in ugotovili, da knjiga in branje nimata nešteto dobrih učinkov na znanje, razumevanje snovi ter »kravžljanje« možganov, ampak pomaga pri spopadanju s stresom, z vsakdanjimi skrbmi ter poskrbi za SMEH, SPROSTITEV in DOBRO RAZPOLOŽENJE. Nastali so plakati, čudovite risbe, knjižne kazalke in domišljajske zgodbe. Izdelki krasijo našo šolo in čakajo na učence, da se vrnejo ter napolnijo šolske prostore s svojo energijo.

TIHO BRANJE POLJUBNE KNJIGE MED POUKOM

Monika Javornik

OŠ Šmarje pri Jelšah

V knjižnici Osnovne šole Šmarje pri Jelšah smo se tudi letos pridružili praznovanju mednarodnega meseca šolskih knjižnic in s tem opozorili na dejavnosti, s katerimi učence in starše opremljajo za življenje. Nova situacija nas je postavila pred izziv, h kateremu nagovarja tudi geslo letošnjega meseca – kako vzpostaviti novo realnost v šolskih knjižnicah ter pri tem iskati poti do zdravja in dobrega počutja.

Že tretje leto zapored smo se vključili v projekt Nacionalni mesec skupnega branja. Tako nas je od začetka šolskega leta pa vse do konca tedna otroka družilo branje, ki smo mu posvetili veliko časa. Seveda so se tokrat spodbude preselile v razrede, kjer sva knjižničarki večkrat obiskali učence. V septembru in oktobru sva izvedli uvodne ure knjižnično informacijskega znanja v vseh oddelkih in pri tem poudarili vlogo knjižnice na daljavo, jih seznanili z vsemi higienskimi ukrepi, vsekakor pa poudarjali, da je knjižnica odprta in gradivo zanje dostopno. Učencem od 5. razreda naprej sva predstavili COBISS+ in jih spodbujali, da gradivo poiščejo vnaprej, ga naročijo ali rezervirajo. Seznanili sva jih z možnostmi dostopa do gradiva v e-obliki ter jih povabili k branju za bralno značko.

Prvošolci so na dan zlatih knjig prejeli darilno slikanico Smejalec in cvililna zavora in ob tem prisluhnili zgodbi o pomenu branja, predvsem pa so se razveselili lutk Pike in Olija, ki sta ju povabila v knjižnico.

V razredih so prvih deset minut pouka namenili tiheemu branju poljubne knjige ali pa so brali v nadaljevanjih, brali so tudi v jutranjem krogu in podaljšanem bivanju, učenci so brali svojim sošolcem ... Četrtošolci so prisluhnili pravljici pod drevesom, nato pa izdelali še zanimive magnetne bralne kazalke, na katerih so upodobili svoje najljubše knjižne junake.

Sedmošolci so pri urah slovenščine raziskovali življenje Lemberžanov in se z metodo dolgega branja poglobili v duhovite zgodbe o njih.

Prav tako so učenci pridno reševali knjižne uganke, vezane na temo tedna otroka.

Že deveto leto organiziramo tudi bralno značko za starše. Ves mesec smo še zbirali prijave staršev, ki so se odločili, da bodo z zgledom spodbujali svoje otroke k branju.

Dogodke sva organizirali knjižničarki Monika Javornik in Monja Šalamon v sodelovanju z učitelji. O njih smo poročali na šolski spletni strani ter v lokalnem glasilu Šmarske novice.

Fotografiji 32 -35: OŠ Šmarje pri Jelšah

Četrtošolci so prisluhnili pravljici pod drevesom, nato pa izdelali še bralne kazalke z motivi njihovih najljubših knjižnih junakov.

SPOZNAVANJE RAZLIČNIH VRST DRUGAČNOSTI z delavnico STOPI V MOJE ČEVLJE

Mojca Kristan

OŠ Prestranek

Na prve dejavnosti, vezane na projekt Mednarodni mesec šolskih knjižnic, smo se začeli pripravljati v drugi polovici septembra. Mesec šolskih knjižnic so tako otvorili prvošolčki s svojim prihodom v knjižnico. Pogovarjali smo se o branju, kdo bere njim, katere zgodbe radi poslušajo. V knjižnici so poslušali pravljico Tiho, tukaj beremo in v dar prejeli slikanico Smejalec in cvililna zavora pisatelja Slavka Pregla, ki jo je podarilo Društvo bralna značka.

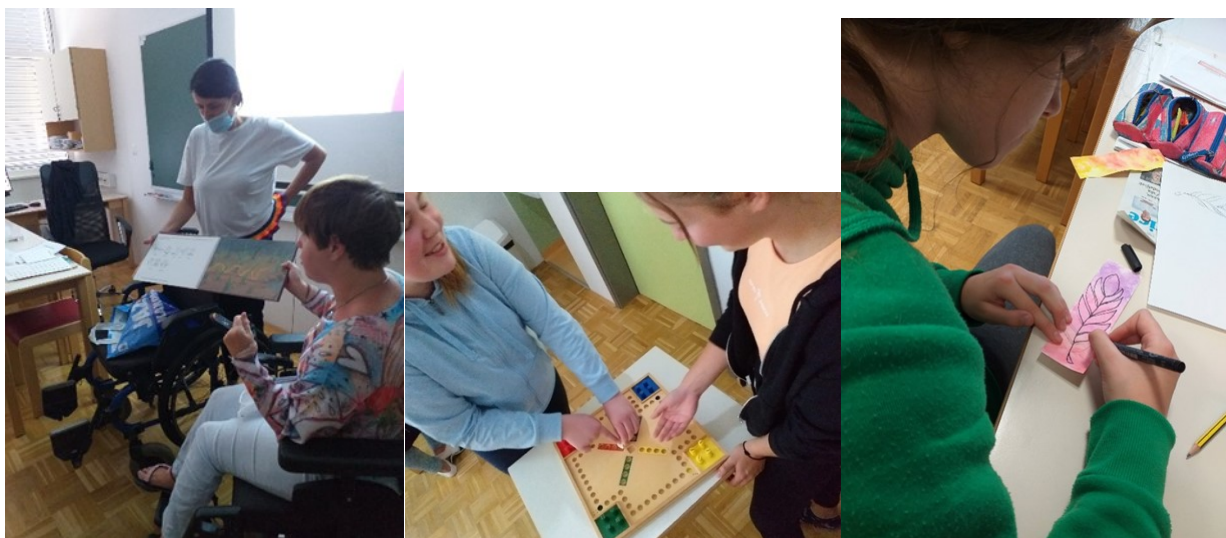

Fotografija 36: OŠ Prestranek

V začetku oktobra smo na šoli organizirali delavnico za peto- in osmošolce, ki jih je zelo pritegnila. Poimenovali smo jo Stopi v moje čevlje, organizirali pa smo jo z namenom, da

učenci spoznajo različne vrste drugačnosti. V okviru delavnic so učenci spoznavali osebo na vozičku, njeno življenjsko pot, njene težave, želje, sanje. Ker je oseba na vozičku študentka bibliotekarstva, so spoznavali tudi študij in poklic bibliotekarja. Naša gostja je s seboj prinesla slikanice ter družabne igre za slepe in slabovidne. Učence je še posebej pritegnila slepim in slabovidnim prilagojena igra človek ne jezi se. Spoznavali so tudi braillovo pisavo in knjigo Žiga Špaget gre v širni svet. Ugotovili so, da si je to knjigo mogoče ogledovati, jo brati, potipati in tudi poduhati. Gre namreč za knjigo tipanko. Tako so učenci razmišljali o vrstnikih s posebnimi potrebami in razvijali svojo empatijo do drugačnih.

Fotografije 37 - 39: OŠ Šmarje pri Jelšah

V tem šolskem letu se je naša šola pridružila projektoma nacionalne izmenjava knjižnih kazalk ter Bookmark Exchange Project. V okviru projektov so učenci od 6. do 9. razreda izdelovali knjižna kazala, namenjena za izmenjavo s partnerskimi šolami. Na kazalke smo pripisali še lepe misli o branju. Za učence iz tujine smo misli napisali še v angleščini. Upamo, da so naše kazalke bralke in bralce partnerskih šol razveselile. Na našo šolo so prispele kazalke partnerskih šol ravno v času šolanja od doma, tako da jih bodo učenci prejeli takoj, ko se zopet srečamo v šolski knjižnici.

Fotografija 40: OŠ Šmarje pri Jelšah

KNJIŽNIČARSKI KROŽEK IZDELOVAL KAZALKE

Damijana Medved in Mateja Miljković

OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Letos smo na naši šoli s temo tokratnega meseca šolskih knjižnic seznanili učence v sklopu ur knjižnično-informacijskih znanj.

Poleg tega pa je bilo izvedenih še nekaj dejavnosti.

Stara šola (1. - 3. razred)

Zainteresiranim učencem 1. razredov sem predstavila pravljice o medvedih in vsakemu razredu eno prebrala (Rusko ljudsko pravljico: Medved išče pestunjo, Catherine Leblanc: Me boš vseeno imela rada?, Bonny Becker: Obisk za medveda, Iyano Amai: Medtem, ko je medved spal) poskusila v njih prek sporočila zgodbe vzbuditi dobro počutje. Predstavitev se je udeležilo 29 učencev.

Fotografija 41: OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Zainteresiranim učencem 2. razreda sem v navezavi na temo predstavila knjige o naravi. Predstavitve se je udeležilo 15 učencev.

Pri knjižničarskem krožku, kjer sodelujejo 2. in 3. razredi pa smo izdelovali knjižne kazalke, saj smo se letos pridružili tudi Nacionalni menjavi kazalk. Dodeljena nam je bila Osnovna šola Pohorskega odreda Slovenska Bistrica. Njihove kazalke smo že prejeli, zaradi zaprtja šol, pa naših še nismo poslali in jih nameravamo v naslednjih dneh.

Fotografija 42: OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Nova šola (4. - 9. razred)

Tudi na novi šoli so sodelovali z izdelavo knjižnih kazalk, poleg tega pa je bil izveden literarni in likovni natečaj. Knjižničarka Mateja Miljković je učence povabila k sodelovanju s temle besedilom:

„Oktober je mednarodni mesec šolskih knjižnic. Ob tej priliki lahko sodelujete na knjižničnem literarnem ali likovnem natečaju. Izdelke oddajte do 4. novembra, razstavljeni bodo v šolski knjižnici. Letošnje geslo je »Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja«, zato vas vabim, da razmišljate med knjigami, branjem, šolskimi knjižnicami in domišljijo. /.../“

Fotografiji 43 in 44: OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

Učenci so se odzvali na natečaj, razglasitev najboljših izdelkov in podelitev nagrad pa, zaradi znanih razlogov še čakata.

PRISPEVKI UČENCEV V ePublikaciji

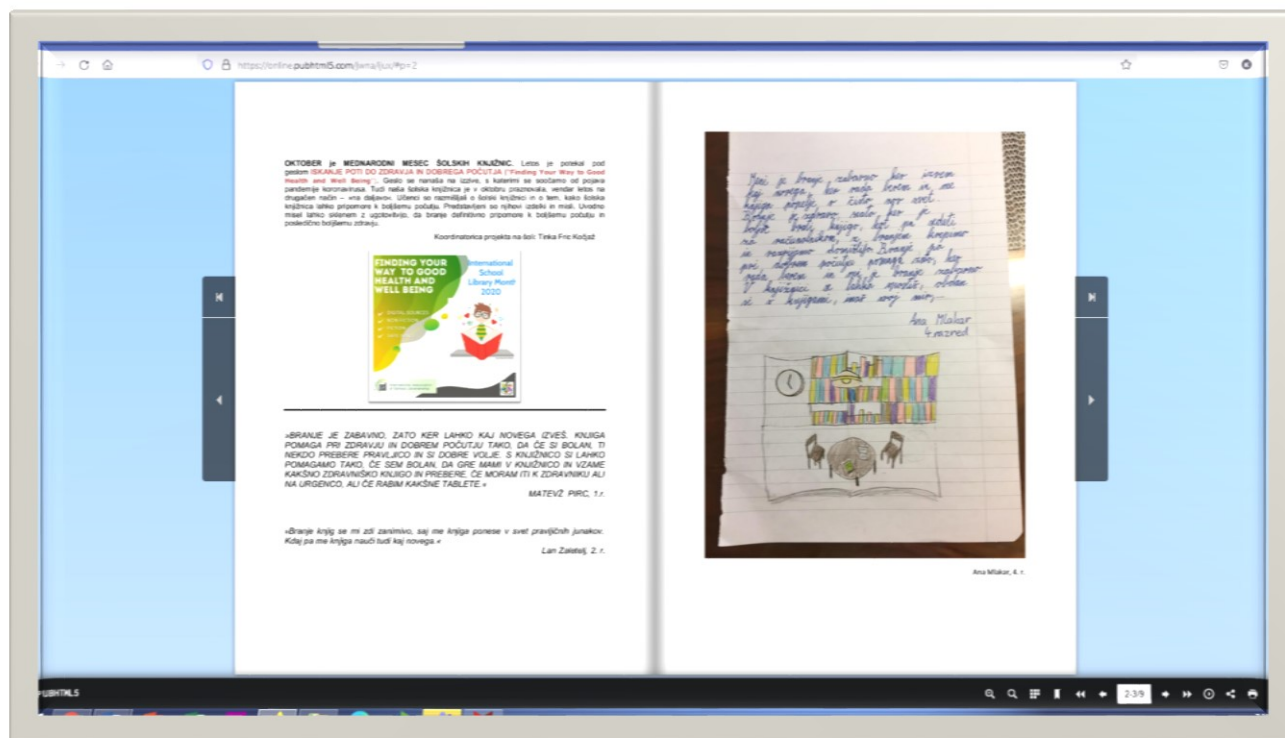
Tinka Fric Kočjaž

OŠ Žužemberk

Tudi letos smo v naši knjižnici obeležili in praznovali mednarodni mesec šolskih knjižnic. Učenci so razmišljali o knjižnici in, kako lahko knjižnica pripomore k boljšemu počutju. Nastali so lepi in zanimivi izdelki. Vabljeni k ogledu kratke publikacije, kjer so zbrani izdelki učencev.

Fotografija 45: OŠ Žužemberk (zaslonska slika)

Fotografija 46: OŠ Žužemberk (zaslonska slika)

Publikacijo lahko prelistate in si jo ogledate na naslovu:

<https://online.pubhtml5.com/jwna/ijux/#p=1>

IZMENJAVA KNJIŽNIH KAZALK Z INDIJO IN AVSTRALIJO

Tina Strnad Kuduzović

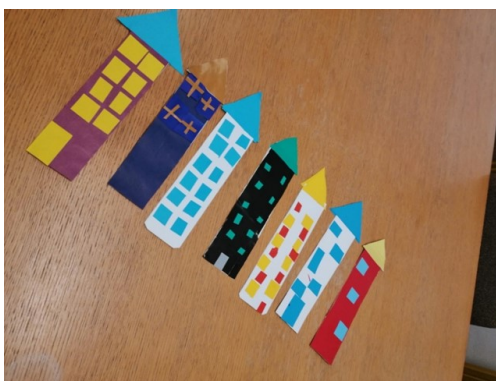
Osnovna šola Idrija je tretje leto sodelovala v Izmenjavi knjižnih kazalk – projekt v okviru Mednarodnega meseca šolskih knjižnic v organizaciji IASL-ja. Vsako leto stvar na naši šoli malce razširimo. Tokrat se je vključil celoten 4. razred z razredničarkami.

Sodelovali smo tudi z Mestno knjižnico in čitalnico Idrija. V starejši skupini so bili, kot lani, aktivni sedmošolci. Za sledenje je dejavnost že poznana, saj so generacija, ki je tri leta nazaj z izmenjavo doživela ognjeni krst. Čeprav so se tedaj nekateri, zaradi premajhnega števila prejetih kazalk, morali zadovoljiti s kopijami, so se radi vključili. Še več, ker so vedeli, kako zadeva poteka, so se pri izdelavi še bolj potrudili.

Prvo leto je bilo v projektu udeleženih okrog 70 učencev, lani smo bili že bolj pogumni in k sodelovanju povabili okrog 100 učencev. V tretje, ob široki temi Predstavljajmo si ..., smo število še povečali. V ustvarjanje se je podalo okrog 150 učencev.

Trije četri razredi OŠ Idrija, v katerih je 72 učencev, smo se z veseljem odločili za sodelovanje v projektu Mednarodna izmenjava knjižnih kazalk. Učenci so k nalogi pristopili z velikim zanimanjem in veseljem. Povezali smo se z Learning Paths School v mestu Mohali, koordinatorka na njihovi šoli je bila ga. Seema Sati. Ga. Seema Sati je na šoli knjižničarka in se je na našo elektronsko pismo odzvala na zelo prijazen način. Šola svoje učence spodbuja k učenju ter poudarja moralne vrednote. Učenci njihove šole so izdelali zelo zanimive kazalke, na katerih so uprizorjene različne indijske znamenitosti in zanimivi vzorci. Z njimi so predstavili življenje v Indiji. Mesto Mohali in Indijo smo učiteljice učencem predstavile pri pouku družbe. Večina učencev se je s to oddaljeno deželo seznanila prvič, spoznali so njene različne kulturne in naravne znamenitosti. Učenci so spoznali svojo partnersko šolo ter ugotavljali razlike in podobnosti med našo in njihovo šolo. Mohali je mesto z mnogimi kulturnimi znamenitostmi, ima zanimivo sedanost ter vznemirljivo prihodnost.

Fotografiji 47 in 48: Slovenija in idrijska čipka ter rudarske hiše četrtošolcev. (foto: Tina Strnad Kuduzović)
Množica kazalk prispelih iz Indije. (foto: arhiv OŠ Idrija)

Knjižne kazalke so učenci izdelovali pri likovni umetnosti. Pri ustvarjanju kazalk smo se dotaknili idrijske kulturne dediščine. V 4. a so nastale kazalke v obliki pripomočka za izdelovanje idrijske čipke – kleklja. V 4. b smo za motiv izbrali idrijsko rudarsko hišo, 4. c pa si je izbral bolj široko temo in porisal kazalke z različnimi idrijskimi in tudi slovenskimi znamenitostmi.

Fotografija 49: Množica kazalk prispelih iz Indije. (foto: arhiv OŠ Idrija)

Fotografija 50: Ustvarjalna skupina sedmošolcev. (foto: arhiv OŠ Idrija)

V 7. razredu smo predstavitev Avstralije, sodelujoče šole in ustvarjanje ponovno umestili v drugi del kulturega dne, namenjenega projektu Rastem s knjigo. Tokratna partnerska šola je bila dekliška avstralska šola Ivanhoe Girls' Grammar School iz Ivanhoeja, predmestja Melbourn. Ivanhoe je po številu prebivalcev, okrog 12000 jih je, nekako primerljiv z Idrijo. 4,5 milijonski Melbourne pač ne. Šola s skoraj 115-letno tradicijo se trudi razvijati potenciale svojih učenk. Del šolske ustanove je tudi umetnostni center, kjer izvajajo glasbene koncerte, gledališke predstave itd. Ob seznanjanju s kontinentom smo občudovali čudovito avstralsko naravo in živalski svet. Učenci so imeli, zahvaljujoč temi, precej proste roke.

Fotografija 51: Druga skupina sedmošolcev pošilja pozdrave v Avstralijo. (foto: arhiv OŠ Idrija)

Učenci so razmišljali v smeri bodočih knjig in knjižnic, njihovi usodi, o svojih ljubih knjižnih junakih, morebiti o sebi kot o takšnem junaku. Ponovno so lahko avstralskim dekletom zapisali sporočilo, misel, citat, se predstavili. Vsi so zapisali svoje ime, starost in šolo. Končni izdelki so bili pričakovano raznovrstni in pisani. Omenili smo sodelovanje z Mestno knjižnico in čitalnico Idrija. Dva tedna so bile izdelane kazalke razstavljene pri njih, nato smo jih poslali preko oceanov.

Fotografija 52: Kazalke sedmošolcev v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija. (foto: arhiv OŠ Idrija)

Avstralija jih je že prejela. Nedolgo nazaj smo njihove prejeli tudi mi. Pozna se, da so bile izdelovalke avstralska dekleta – polne so bleščic in eksotičnih živali. Nekatere duhovite Avstralke so nas z zapisi na kazalkah skušale prepričati, da do šole prijezdijo na kengurujih, a med njimi se je našlo tudi deklet, ki je zapisalo, da gre zgolj za izmišljotino in naj humornim mladenkam ne nasedamo. Tudi prejete kazalke so trenutno na ogled v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija, kateri se prav lepo zahvaljujemo za sodelovanje.

Fotografija 53: Prejete avstralske kazalke. (foto: arhiv OŠ Idrija)

Tako je tudi letošnja izmenjava kazalk zaključena. Čaka nas le še razstava avstralskih kazalk na naši šoli, razdelitev učencem ter sklepni prispevek na spletni strani šole. Prihodnje leto pa z veseljem ponovno.

PROSTI ČAS, PREŽIVET V ŠOLSKI KNJIŽNICI, IMA LAHKO TUDI TERAPEVTSKI UČINEK

Urša Bajda

OŠ Tončke Čeč

V naši šolski knjižnici vsako leto nagovorimo učence k sodelovanju v praznovanju Mednarodnega meseca šolskih knjižnic. Letošnje leto smo bili usmerjeni v geslo:

"Iskanje poti do zdravja in dobrega počutja".

Z učenci smo ugotavljali, da ima v knjižnici preživet prosti čas, lahko tudi terapevtski učinek, kar je dobro za zdravje.

Z ustvarjalnimi izzivi, kot je bil: IZDELAJ KNJIŽNO KAZALKO in jo prinesi v šolsko knjižnico, so učenci usmerjali pozornost v kreativno in se družili z namenom dobrega počutja. Hkrati so ugotavljali, da so iz knjižnice odhajali pomirjeni in bolj osredotočeni na naslednje naloge, ki so jih čakale v tistem dnevu.

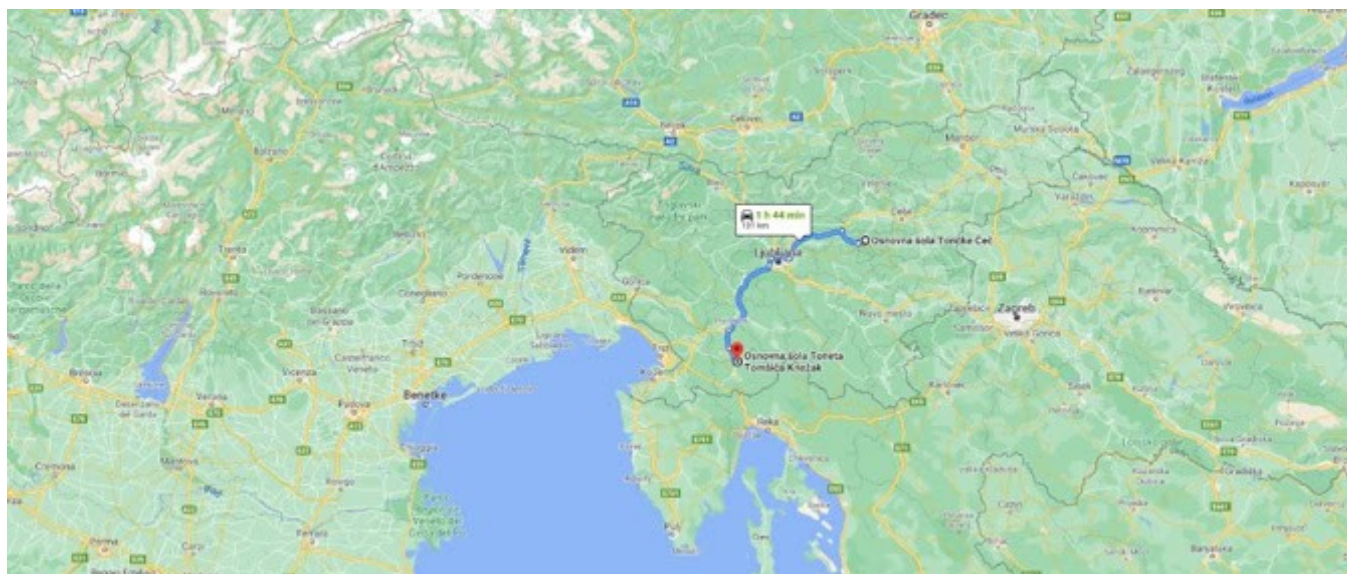

Fotografija 54 OŠ Tončke Čeč

Fotografija 55: OŠ Tončke Čeč

Vsako leto se prijavimo tudi v projekte IZMENJAVE KNJIŽNIH KAZALK tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. V letu 2020 smo izdelovali kazalke za vrstnike v OŠ Toneta Tomšiča Knežak.

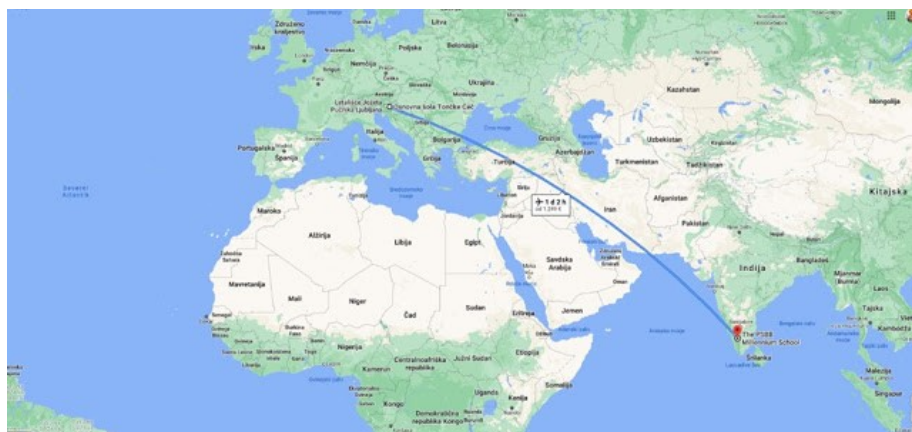

Fotografija 56: OŠ Tončke Čeč (spletni vir: Razdalje med kraji)

Fotografija 57: OŠ Toneta Tomšiča Knežak (spletna stran šole)

Prav tako pa smo poslali knjižne kazalke učencem šole The PSBB Millennium school, Somayampalayam, Coimbatore, India.

Fotografija 58: OŠ Tončke Čeč (spletni vir: Razdalje med kraji)

Fotografija 59: The PSBB Millennium school, Somayampalayam, Coimbatore, India. (spletna stran šole)

O aktivnostih smo javnost obveščali na spletnih straneh (spletnem dnevniku) šolske knjižnice OŠ Tončke Čeč.

Fotografija 60: OŠ Tončke Čeč

Fotografiji 61 in 62: OŠ Tončke Čeč

KOLOFON

Naslov: Mednarodni mesec šolskih knjižnic 2020 = International School Library Month 2020

Gl. in odgovorna urednica: mag. Urša Bajda, predsednica Sekcije za šolske knjižnice v ZBDS

Trbovlje: ZBDS (Sekcija za šolske knjižnice)

Leto izida: 2021

ISBN 978-961-6683-45-6 (PDF)

Publikacija je brezplačna.

Dostopna je na spletnem naslovu:

https://issuu.com/knjinicaotonckecetrbovlje/docs/publikacija_2020_21

978-961-6683-45-6 (PDF)